

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA FILOZOFICKÁ

Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Diplomová práce

Bc. Lenka Juračková

**Srovnání vybraných českých a slovenských
vysokoškolských knihoven: na příkladu Univerzity
Karlovy v Praze a Univerzity Komenského v Bratislavě**

**Comparison of selected Czech and Slovakian academic libraries: on the
example of Charles University in Prague and Comenius University in
Bratislava**

Praha 2012

Vedoucí práce: PhDr. Hana Landová, Ph.D.

Autor práce: **Bc. Lenka Juračková**

Vedoucí práce: **PhDr. Hana Landová, Ph.D.**

Oponent práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 30.7.2012

.....

podpis diplomanta

Bibliografický záznam

JURAČKOVÁ, Lenka. *Srovnání vybraných českých a slovenských vysokoškolských knihoven: na příkladu Univerzity Karlovy v Praze a Univerzity Komenského v Bratislavě = Comparison of selected Czech and Slovakian academic libraries: on the example of Charles University in Prague and Comenius University in Bratislava*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví, 2012. 100 s. Vedoucí diplomové práce PhDr. Hana Landová, PhD.

Abstrakt (česky)

Cílem diplomové práce bylo popsat, zhodnotit a porovnat současný stav vysokoškolských knihoven na Univerzitě Karlově v Praze a Komenského Univerzitě v Bratislavě. První kapitola stručně charakterizuje současný stav českých a slovenských vysokoškolských knihoven, jejich zakotvení v zákonech daných států a zabývá se také spolky sdružujícími vysokoškolské knihovny. Ve druhé kapitole je popsána historie, současnost a perspektivy tří vybraných fakult Univerzity Karlovy a Univerzity Komenského (Filozofická fakulta, Právnická fakulta a Fakulta tělovýchovy a sportu) a dále jsou stručně popsány budovy, ve kterých fakulty sídlí.

Třetí kapitola se již zabývá knihovnami vybraných fakult, jejich historií, nabídkou služeb, personálním zajištěním, popisem prostor, propagací knihoven na veřejnosti, ad. Čtvrtá a pátá kapitola představují stěžejní část práce. Obsahují vyhodnocení dotazníkového průzkumu mezi ředitelkami vybraných knihoven a porovnání těchto knihoven na základě daného průzkumu a dalších získaných údajů. [Autorský abstrakt].

Abstract (in English)

The goal of the thesis is to describe, evaluate and compare the present state of university libraries at the Charles University in Prague and Comenius University in Bratislava. The first chapter briefly describes the present state of Czech and Slovakian university libraries, their anchorage in the laws of the given state and also deals with societies associating the university libraries. The second chapter describes history, present and prospects of three selected faculties of Charles University and Comenius University (Faculty of Art, Faculty of Law and Faculty of Physical Education and Sport) and also the buildings where the faculties are located are described.

The third chapter already follows up the libraries of the selected faculties, their history, services, personnel, space descriptions, and their promotion among the general public etc.. The fourth and fifth chapter presents the main body of the work. These chapters include assessment of the questionnaire survey, between to the directors of the selected libraries, and comparison of these libraries on the basis of the survey and other obtained data.

[author abstract]

Klíčová slova

Vysoké školy, vysokoškolské knihovny, Česká republika, Slovenská republika, Univerzita Karlova v Praze, Univerzita Komenského v Bratislavě, historie, služby, srovnání, dotazníky

Keywords

Universities, Academic libraries, Czech Republic, Slovak Republic, Charles University in Prague, Comenius University in Bratislava, history, services, comparison, questionnaires

Obsah

PŘEDMLUVA	8
ÚVOD.....	10
1. STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO STAVU VYSOKOŠKOLSKÝCH KNIHOVEN V ČR A SR	11
1.1 LEGISLATIVA V ČESKÉ REPUBLICCE	12
1.2 LEGISLATIVA NA SLOVENSKU.....	13
1.3 ZASTŘEŠUJÍCÍ ORGANIZACE VYSOKOŠKOLSKÝCH KNIHOVEN V ČESKÉ REPUBLICCE	14
1.3.1 <i>Asociace knihoven vysokých škol ČR (AKVŠ)</i>	14
1.3.2 <i>Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP)</i>	15
1.4 ZASTŘEŠUJÍCÍ ORGANIZACE VYSOKOŠKOLSKÝCH KNIHOVEN NA SLOVENSKU	16
1.4.1 <i>Spolek slovenských knihovníků (Spolok slovenských knihovníkov)</i>	16
1.4.2 <i>Slovenská asociace knihoven (Slovenská asociácia knižnic)</i>	17
2. VYBRANÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE A UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVĚ.....	19
2.1 FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE	19
2.1.1 <i>Právnícká fakulta Univerzity Karlovy v Praze</i>	19
2.1.2 <i>Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze</i>	22
2.1.3 <i>Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze</i>	24
2.2 FAKULTY UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVĚ	26
2.2.1 <i>Právnícká fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě</i>	26
2.2.2 <i>Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě</i>	29
2.2.3 <i>Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Komenského v Bratislavě</i>	31
3. KNIHOVNY JEDNOTLIVÝCH FAKULT.....	34
3.1 KNIHOVNA PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE (PRF UK).....	34
3.1.1 <i>Historie knihovny Právnícké fakulty UK v Praze</i>	34
3.1.2 <i>Současnost knihovny Právnícké fakulty Univerzity Karlovy v Praze</i>	36
3.2 KNIHOVNA FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE (FF UK).....	41
3.2.1 <i>Historie knihovny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy</i>	41
3.2.2 <i>Současnost knihovny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy</i>	42
3.3 KNIHOVNA FAKULTY TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE (FTVS UK)	46
3.3.1 <i>Historie knihovny Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy</i>	46
3.3.2 <i>Současnost knihovny fakulty Tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy</i>	48
3.4 KNIHOVNA PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVĚ (PRAF UK).....	51
3.4.1 <i>Historie knihovny Právnícké fakulty Univerzity Komenského</i>	51
3.4.2 <i>Současnost knihovny Právnícké fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě</i>	52
3.5 KNIHOVNA FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVĚ (FiF UK).....	55
3.5.1 <i>Historie knihovny Filozofické fakulty Univerzity Komenského</i>	55
3.5.2 <i>Současnost knihovny Filozofické fakulty Univerzity Komenského</i>	56
3.6 KNIHOVNA FAKULTY TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVĚ (FTVŠ UK).....	60
3.6.1 <i>Historie knihovny FTVŠ UK v Bratislavě</i>	60
3.6.2 <i>Současnost knihovny FTVŠ UK v Bratislavě</i>	61
4. VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ	64
4.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU – KNIHOVNA PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE	64
4.2 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU – KNIHOVNA PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVĚ	67
4.3 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU – KNIHOVNA FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE	69
4.4 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU – KNIHOVNA FiF UK V BRATISLAVĚ.....	73
4.5 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU – KNIHOVNA FAKULTY TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU UK V PRAZE	75
4.6 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU – KNIHOVNA FAKULTY TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU UK V BRATISLAVĚ	78

5. SROVNÁNÍ VYBRANÝCH KNIHOVEN A ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT	81
5.1 SROVNÁNÍ KNIHOVEN PRÁVNICKÝCH FAKULT UNIVERZITY KARLOVY A UNIVERZITY KOMENSKÉHO	81
5.2 SROVNÁNÍ KNIHOVEN FILOZOFICKÝCH FAKULT UNIVERZITY KARLOVY A UNIVERZITY KOMENSKÉHO	85
5.3 SROVNÁNÍ KNIHOVEN FAKULT TĚLOVÝCHOVY A SPORTU UNIVERZITY KARLOVY A KOMENSKÉHO UNIVERZITY	88
ZÁVĚR.....	92
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	94
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	100
SEZNAM PŘÍLOH.....	I

Předmluva

Téma diplomové práce (Srovnání vybraných českých a slovenských vysokoškolských knihoven: na příkladu Univerzity Karlovy v Praze a Univerzity Komenského v Bratislavě) jsem si zvolila sama po konzultacích s paní doktorkou Černou a paní doktorkou Landovou. Situace v oblasti vysokého školství na Slovensku mě vždy zajímala a dalším důvodem pro zvolení si tohoto tématu byl můj pobyt v Bratislavě v rámci programu Erasmus, kdy jsem měla možnost některé knihovny navštívit a zjistit o nich i více zákulisních informací.

Cílem diplomové práce je popsat, zhodnotit a porovnat vybrané vysokoškolské knihovny na Univerzitě Karlově v Praze a Univerzitě Komenského v Bratislavě.

Do této práce jsem si pro porovnání vybrala vysokoškolské knihovny Filozofických fakult, Právnických fakult a fakulty Tělesné výchovy a sportu. S vybráním daných knihoven jsem měla zpočátku problém, protože některé knihovny se mnou neměly zájem spolupracovat a když už se mi například podařilo získat pro spolupráci knihovnu Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, tak pedagogická knihovna v Bratislavě neměla o spolupráci zájem a vysloveně si nepřála být v této diplomové práci popisována.

Současný stav českých a slovenských vysokoškolských knihoven je popsán v první kapitole na základě zákonů zabývajících se vysokými školami a knihovnami, statistickými ročenkami a organizacemi zastřešujícími vysokoškolské knihovny.

Druhá kapitola je věnována vybraným fakultám, jejich stručné historii, současnému stavu a perspektivám (perspektivy byly popsány dle Dlouhodobých záměrů fakult na daná období) a sídlům fakult.

Stěžejní část práce tvoří kapitoly, které popisují historii a současný stav všech vybraných knihoven, vyhodnocení dotazníkového průzkumu mezi ředitelkami jednotlivých knihoven a také srovnání daných knihoven na základě všech získaných dat a pomocí analýzy silových polí.

Tímto bych ráda poděkovala ředitelkám knihoven (jmenovitě: PhDr. Janě Bělíkové - ředitelce knihovny FTVS UK v Praze, PhDr. Janě Mouchové - ředitelce knihovny PrF UK v Praze, Bc. Šárce Frantové - ředitelce knihovny FF UK v Praze, Mgr. Lubici Grebečiové - ředitelce knihovny FTVŠ UK v Bratislavě, Mgr. Anně Budayové -

ředitelce knihovny PraF UK v Bratislavě a PhDr. Daniele Gondové - ředitelce knihovny FiF UK v Bratislavě).

Mé velké poděkování patří také PhDr. Haně Landové, PhD., která mi práci vedla, za její cenné rady a připomínky a za velice vstřícný přístup při vedení mé diplomové práce.

V seznamu literatury jsou zahrnuty všechny zdroje, které byly využity při zpracování diplomové práce. Jsou v něm uvedeny záznamy dokumentů publikovaných i nepublikovaných (označeny v citaci jako *nepublikovaný dokument*). Záznamy jsou v souladu s ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2.

Úvod

Problematika vysokých škol a jejich knihoven je nejen v České republice velmi aktuální, už jen z toho důvodu, že jsou centry vzdělanosti při vysokých školách a plní mnoho funkcí sloužících ke zvyšování gramotnosti svých uživatelů.

Mnoho knihoven se potýká s nedostatky financí, s problémy v komunikaci se zastřešujícími fakultami, ad. I když v posledním desetiletí prošly knihovny významnou proměnou, i díky nástupu a rozvoji digitálních technologií a zlepšila se i jejich role v rámci struktury vysokých škol. Již delší dobu neplatí, že by vysokoškolské knihovny pouze půjčovaly učebnice a skripta, tak jako i veřejné a další knihovny musí jít tzv. s dobou a nabízet svým uživatelům široké penzum služeb, ať již nabídku zahraniční elektronické literatury přístupné pomocí elektronických databází (s tím je spojena i další činnost moderních knihoven a to vzdělávání svých uživatelů, aby se dokázali v těchto databázích orientovat a vyhledat si v nich relevantní dokumenty) nebo se například interaktivně zapojit do diskuzí se svými uživateli a čtenáři v rámci sociálních sítí. A jak se s tím vysokoškolské knihovny vyrovnávají?

V následujících kapitolách se pokusím popsat současný stav vysokoškolských knihoven na Univerzitě Karlově v Praze a dále Univerzitě Komenského v Bratislavě a následně porovnat jejich současný stav, služby, prostory, materiální vybavení, ad. Porovnání bude provedeno i na základě dotazníkového průzkumu mezi ředitelkami daných knihoven. Dá se předpokládat, že si knihovny budou v lecčems podobné, hlavně v nabízených službách. Odlišné jistě budou v osobitém přístupu k práci, materiálním vybavení, prostorách a dalším.

Ještě než jsem vůbec začala diplomovou práci psát, setkala jsem se s mnoha názory, které podceňovaly slovenské knihovny, paradoxně z řad ředitelek knihoven i širší veřejnosti na Slovensku. Dalo by se říci, že jsem pod vlivem těchto negativních emocí, byla i já trochu ovlivněna, a tak k práci i ze začátku přistupovala.

Výzkum by však mohl přinést velmi zajímavé výsledky, co se týká porovnání daných knihoven v rámci dvou si tak příbuzných a podobných států, vždyť jsme pospolu prožili nezanedbatelnou část naší společné historie.

Další zajímavé výsledky by měla přinést analýza knihoven pomocí silových polí, kdy jsou vyzdviženy brzdné a hybné síly knihoven, analýza může pomoci k dalšímu možnému rozvoji knihoven.

1. Stručná charakteristika současného stavu vysokoškolských knihoven v ČR a SR

V České republice bylo v roce 2010 dle Ústavu pro informace ve vzdělávání evidováno 26 veřejných vysokých škol, 2 státní vysoké školy a 44 vysokých škol soukromých [Ústav pro informace ve vzdělávání, 2011]. Na Slovensku je evidováno 20 vysokých veřejných škol, 3 státní vysoké školy a 12 soukromých vysokých škol [Portál vysokých škol SR, 2012].

Počet vysokých škol	Česká republika	Slovenská republika
Veřejné vysoké školy	26	20
Státní vysoké školy	2	3
Soukromé vysoké školy	44	12
Celkem	72	35

Obrázek č. 1 - Počet vysokých škol v ČR a SR (vlastní schéma)

V České republice připadá na 1 obyvatele 26,65 vysokoškolských studentů, na Slovensku pak 32,12. Údaje pochází z České statistického úřadu - Předběžných výsledků Sčítání obyvatel ČR v roce 2011, Slovenského statistického úřadu (k 21. 5. 2011), dále ze Statistiky slovenských knihoven, které zveřejňuje Pedagogická knihovna SR a z Ústavu pro informace ve vzdělávání ČR.

	Česká republika	Slovenská republika
Počet vysokoškolských studentů	396 307	168 016
Počet obyvatel	10 562 214	5 397 036
Počet vysokoškolských studentů na 1 obyvatele	26,65	32,12

Obrázek č. 2 - Počet vysokoškolských studentů na 1 obyvatele v ČR a SR (vlastní schéma)

Co se týká vysokoškolských knihoven, těch je v České republice při veřejných školách zřízeno 22 celoškolských, 55 fakultních, 418 ústavních/katederních a 556 dílčích. Soukromé vysoké školy spravují 40 celoškolských knihoven, 3 fakultní, 5

ústavních/katederních a 12 knihoven dílčích¹ [Ústav pro informace ve vzdělávání, 2011]. Obě státní vysoké školy v ČR (Policejní akademie ČR a Univerzita obrany v Brně) mají svou celouniverzitní knihovnu.

Vysokoškolských knihoven² je na Slovensku registrováno 59, z toho 33 ústředních a 26 fakultních. Počet dílčích (částkových) knihoven je 586. [Slovenská pedagogická knižnica, 2012].

	Česká republika	Slovenská republika
Celoškolské knihovny	64	33
Fakultní knihovny	58	26
Katederní knihovny	423	-
Dílčí knihovny	568	586
Celkem	1113	645

Obrázek č. 3 - Skladba vysokoškolských knihoven v ČR a SR (vlastní schéma)

Vysokoškolská knihovna je knihovna se specializovaným fondem tištěných i elektronických zdrojů zaměřeným na zabezpečení vyučovaných oborů, nejen z hlediska získání informací, ale i rozvoje daného oboru v rámci výzkumných prací. Systém knihoven jedné vysoké školy se většinou skládá z knihoven jednotlivých fakult a ústřední knihovny, která garantuje dostupnost a rozvoj nabízených služeb v rámci školy. Služby jsou poskytovány vyučujícím, ostatním zaměstnancům školy a studentům. Většina vysokoškolských knihoven poskytuje služby i zájemcům z řad veřejnosti v souladu se svým knihovním řádem [Národní knihovna, 2012].

1.1 Legislativa v České republice

Problém vysokoškolských knihoven a jejich zakotvení v některém z knihovnických zákonů zaměstnává knihovníky již od r. 1959, kdy vznikl zákon č. 53/1959 Sb., o jednotné soustavě knihoven, ve kterém vysokoškolské knihovny nebyly vůbec zmíněny. Přece však tento zákon zařazoval knihovny do určitých sítí a jednou z nich byla i síť vysokoškolských knihoven. Jednalo se vlastně o uzavřenou síť, která měla s veřejnými knihovnami společného jen velmi málo [RAMAJZLOVÁ, 2002, s. 334]. Problém

¹ Dílčí knihovnou se rozumí pracoviště, které samostatně nezískává a nezpracovává knihovní fondy, pouze uchovává a zpřístupňuje knihovní fond nadřízené knihovny.

² na Slovensku se spíše užívá termín akademické či univerzitní knihovny

pokračoval i po vydání zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb, kde pojem a problematika vysokoškolských knihoven opět nebyla uvedena. Tento zákon pozměňuje systém knihoven, dále definuje veřejné knihovnické a informační služby, zabývá se evidencí knihoven, popisuje různé druhy knihoven³, dále se zabývá meziknihovními službami, evidencí, revizí ale i vyřazováním knihovních dokumentů a v neposlední řadě ochranou knihovního fondu [Česko, 2001].

Dalším zákonem, který musíme vzít v potaz, je zákon o vysokých školách, který se o vysokoškolských knihovnách přímo nezmiňuje, ale udává, z jakých součástí se vysoká škola skládá. Jednou z těchto složek jsou i „jiná pracoviště pro vzdělávací a výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost nebo pro poskytování informačních služeb“ kam spadá i vysokoškolská knihovna. Z toho vyplývá, že knihovnu nemá vysoká škola povinnost zřídit, avšak v České republice nenajdeme veřejnou vysokou školu, která by neměla vysokoškolskou knihovnu [Česko, 1998].

1.2 Legislativa na Slovensku

Na Slovensku upravuje postavení knihoven a jejich fungování zákon ze dne 12. května 2000 č. 183/ 2000 Sb., o knihovnách, o doplnění zákona Slovenské národní rady č. 27/1987 Sb., o státní památkové péči a o změně a doplnění zákona č. 68/1997 Sb., o Matici slovenské. Tento zákon upravuje postavení a úlohu knihoven, jejich zřizovatele, zabývá se také ochranou a zpřístupněním historického knihovního fondu. V tomto zákoně je samostatný paragraf, kde jsou přesně definovány akademické knihovny, které jsou dle zákona „knihovny vysoké školy a knihovny fakulty zřízené podle zvláštního předpisu“⁴ [Slovensko, 2000]. Akademická knihovna má za úkol, oproti jiným knihovnám, uchovávat a registrovat kvalifikační práce. Dle tohoto zákona mohou akademické knihovny plnit také funkci vědecké knihovny, na Slovensku tuto funkci plní tři akademické knihovny (Slovenská polnohospodářská knihovna při Slovenské polnohospodářské univerzitě v Nitre, Slovenská ekonomická knihovna Ekonomické

---

³ od knihovny Národní až po specializované knihovny

⁴ 13 ods. 4 a 7 zákona č. 172/1990 Sb. O vysokých školách v znění zákona Národní rady Slovenské republiky č. 324/1996 S. z.

univerzity v Bratislavě a Slovenská lesnická a dřevařská knihovna při Technické univerzitě ve Zvolenu).

Druhým zákonem, zastřešujícím vysokoškolské knihovny na Slovensku, je Zákon o vysokých školách č. 131/2002, ve kterém je uvedeno: „Mezi informační pracoviště veřejných škol patří akademická knihovna. Její postavení a úlohy jsou upraveny zvláštním předpisem“ [Slovensko, 2002].

1.3 Zastřešující organizace vysokoškolských knihoven v České republice

1.3.1 Asociace knihoven vysokých škol ČR (AKVŠ)

První myšlenky pro vznik Asociace knihoven vysokých škol České republiky (dále jen AKVŠ) byly vysloveny v roce 1999 v Ostravě na Celostátní poradě vysokých škol. Samozřejmě hlavním cílem asociace bylo zastřešení všech vysokoškolských knihoven a jednání v jejich prospěch. Zakládajícími členy Asociace bylo 21 veřejných vysokých škol a ustavující setkání se konalo v červnu 2002 [Asociace knihoven vysokých škol, 2012]. V současné době AKVŠ ČR (<http://www.akvs.cz/>) sdružuje 23 veřejných vysokých škol, Karlova Univerzita však mezi ně nespadá.

Organizační členění AKVŠ

Orgány AKVŠ jsou výroční konference, výkonný výbor a odborné komise. Výroční konference je nejvyšším orgánem AKVŠ, schvaluje změny a doplňky stanov, zprávu činnosti, zprávu o hospodaření, návrh plánu činnosti na další období, návrh rozpočtu na další období a výši členských příspěvků na další období. Výroční konferenci svolává výkonný výbor, který také navrhuje program konference a zasílá jej statutárním zástupcům členů, spolu s pozvánkou na konferenci. Výkonný výbor má nejméně pět členů, kteří jsou voleni na období tří let tajným hlasováním výroční konferencí z fyzických osob, které navrhli členové asociace. Výkonný výbor se schází nejméně čtyřikrát ročně. Činnost výkonného výboru řídí předseda, který zastupuje AKVŠ při jednání s jinými subjekty. Dalším orgánem jsou odborné komise pro vymezenou oblast činnosti [Asociace knihoven vysokých škol České republiky, 2009].

Nejvýznamnější aktivity AKVŠ

Mezi nejvýznamnější aktivity AKVŠ patří **Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách**, která byla založena z iniciativy pracovníků knihoven ČVUT. V odborné komisi je v současnosti zastoupeno 15 českých a moravských vysokých škol, své zástupce v ní mají i tři veřejné knihovny (Národní knihovna ČR, Státní technická knihovna a Moravská zemská knihovna) a Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Cílem komise je podporovat aktivity vysokoškolských knihoven v oblasti informační výchovy, vytvořit zázemí pro pracovníky knihoven, kteří s informační výchovou teprve začínají a také přispět k začleňování informační výchovy do učebních programů vysokých škol [Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách, 2010]. Další významnou aktivitou AKVŠ je připojení se k **signatářům Berlínské deklarace**, která se zasazuje o udržitelný, interaktivní a transparentní Internet.

1.3.2 Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP)

Občanské sdružení Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky (dále jen SKIP, www.skipcr.cz) je dobrovolnou profesní organizací. Jejím cílem je usilovat o systematické zvyšování úrovně knihovnické a informační práce. SKIP má 1500 členů a je organizován na regionálním principu 11 regionálními výbory [Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, 2012].

Klub vysokoškolských knihovníků SKIP

V rámci SKIP působí Klub vysokoškolských knihovníků, mezi jehož individuálními členy probíhá spolupráce a výměna zkušeností. Klub měl na konci roku 2011 84 individuálních členů, kteří v rámci jejich setkání řeší problematiku z praxe. AKVŠ i SKIP se pak výstupy a připomínkami z těchto debat dále zabývají [Klub vysokoškolských knihovníků SKIP, 2012].

1.4 Zastřešující organizace vysokoškolských knihoven na Slovensku

Na Slovensku neexistuje žádný spolek, který by sdružoval pouze vysokoškolské knihovny, ale fungují zde současně dvě profesionální knihovnická sdružení. Spolek slovenských knihovníků na Slovensku existuje již od roku 1946 a sdružuje jak členy individuální, tak kolektivní. Druhým spolkem je Slovenská asociace knihoven, která je podstatně mladší, byla založena v roce 1992 jako nezávislé dobrovolné zájmové sdružení knihoven.

1.4.1 Spolek slovenských knihovníků (Spolok slovenských knihovníkov)

Spolek slovenských knihovníků (dále jen SSK, <http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=475>) je občanské sdružení, sdružující knihovníky, bibliografy a informační pracovníky, knihovnické, bibliografické a informační pracoviště v Slovenské republice a jiné zájemce a představuje samostatnou právnickou osobu se sídlem v Bratislavě [Spolok slovenských knihovníkov, 2009]. SSK vystupuje pod názvem „Spolok slovenských knihovníkov“ (zkratka SSK). Na mezinárodní úrovni používá název „Slovak Librarians Association“.

Posláním SSK je odborné, kulturní a společenské rozvíjení členů a zastupování zájmů těchto členů před státními, samosprávnými a dalšími orgány a organizacemi. Ve stanovách SSK je dále uváděno, že spolek se v součinnosti s odborovými orgány stará o zlepšení pracovních, sociálních, materiálních a životních podmínek knihovníků a informačních pracovníků. Dále popularizuje slovenské knihovnictví, bibliografii a informační vědu na veřejnosti a plní úlohy vyplývající z členství v mezinárodních mimovládních organizacích, zejména v IFLA.

Organizační členění Spolku slovenských knihovníků

Nejvyšším orgánem SSK je valné shromáždění. Řádné valné shromáždění svolává výbor SSK jednou za čtyřleté volební období. Výkonným orgánem spolku je představenstvo, které se schází dle potřeby, nejméně jednou do roka. Svolává ho předseda SSK, který spolek reprezentuje na veřejnosti, svolává zasedání představenstva a výboru spolku a odpovídá za jejich rozhodnutí. V jeho kompetenci také je administrativní a financování spolku. Členové SSK dle svého pracoviště či bydliště

vytvářejí regionální orgány spolku (krajské pobočky). Nejvyšším orgánem je regionální konference, která se koná jednou za volební období vždy před konáním valného shromáždění. Samostatným odborným orgánem je redakční rada portálu pro knihovnickou a informační teorii a praxi – InfoLib, která pracuje pod vedením předsedy redakční rady portálu a za svoji činnost se zodpovídá předsedovi a představenstvu SSK [Spolok slovenských knihovníkov, 2009].

Nejvýznamnější aktivity SSK

SSK je hlavním organizátorem mezinárodního informačního sympózia **INFOS**. INFOS na přelomu tisíciletí a naproti informační společnosti nabyl dimenze mezinárodního informačního sympózia a patří k ojedinělým odborným setkáním ve slovenském knihovnictví [Gondová, 1999]. INFOS se od roku 2001 koná ve dvouletých intervalech. Poslední 36. ročník se konal v květnu 2011 ve Vysokých Tatrách [InfoLIB, 2011].

SSK provozuje celoslovenský knihovnický portál **InfoLib**, který byl vytvořen v roce 2003 v rámci projektu finančně podpořeného Nadací otevřené společnosti. Projekt byl řešen Centrem VTI SR v Bratislavě, Spolkem slovenských knihovníků a Katedrou knihovnické a informační vědy FiF UK [InfoLIB, 2012]. InfoLib se stal nepostradatelným informačním zdrojem knihovníků, informačních pracovníků, bibliografů a pracovníků knihoven na Slovensku, ale také v České republice [Spolok slovenských knihovníkov, 2010].

1.4.2 Slovenská asociace knihoven (Slovenská asociácia knižnic)

Slovenská asociace knihoven (dále jen SAK, mezinárodní název: Slovak Library Association) je nezávislé, dobrovolné a otevřené zájmové sdružení veřejně přístupných knihoven v Slovenské republice. Cílem SAK je podporovat rozvoj a spolupráci knihoven a podílet se na tvorbě a realizaci koncepce odboru a knihovnické legislativy. SAK usiluje o zvýšení úrovně a postavení knihoven tak, aby ze strany zřizovatelů byly vytvářeny podmínky pro jejich činnost a rozvoj. Dále zabezpečuje přípravu odborných přednášek orientovaných na vzdělávání a výměnu zkušeností mezi knihovnami. Členy SAK se mohou stát veřejné knihovny, informační pracoviště, která jsou samostatnými právníckými osobami, anebo jsou součástí univerzit, jiných vysokých škol či dalších právníckých osob jako zřizovatelé a písemně podaly přihlášku ke členství v asociaci [Slovenská asociácia knižnic, 2011].

Organizační členění SAK

Nejvyšším orgánem SAK je valné shromáždění. Tvoří ho statutární nebo zplnomocnění zástupci členských organizací, vždy jeden za každou členskou organizaci. Valné shromáždění se schází nejméně jednou do roka a vede ho předseda SAK, v jeho nepřítomnosti je zastoupen pověřeným členem správní rady. Předseda je volen valným shromážděním na období tří let a může být zvolen pouze ve dvou po sobě jdoucích obdobích. Řízení veškeré činnosti SAK zabezpečuje správní rada, která je současně výkonným orgánem SAK. Správní radu tvoří jedenáct členů, kteří jsou voleni valným shromážděním na období tří let. Správní radu svolává předseda podle potřeby, nejméně však třikrát do roka [Slovenská asociácia knižníc, 2011].

Nejvýznamnější aktivity SAK

Od roku 2001 je SAK pravidelným organizátorem **Týdne slovenských knihoven**, tato akce má za cíl zviditelnění knihoven prostřednictvím nejrůznějších akcí, přednášek a vystoupení pro širokou veřejnost. Co se týká vysokoškolských knihoven, tak asociace například zveřejnila výzvu "**Podpořme Open Access na slovenských vysokých školách - zaregistrujme slovenské OA časopisy a repozitáře!**". Každý rok se také koná seminář akademických knihoven, vždy na jaře a na podzim.

Slovenská asociace knihoven se zviditelňuje prostřednictvím Bulletinu SAK a svých webových stránek (www.sakba.cz).

2. Vybrané fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Univerzity Komenského v Bratislavě

2.1 Fakulty Univerzity Karlovy v Praze

2.1.1 Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Historie Právnické fakulty UK v Praze

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze má dlouhou a velmi zajímavou historii. Počátky univerzity jsou datovány do roku 1347, kdy k jejímu zřízení dal souhlas papež Kliment VI. Při založení vysokého učení (tzv. studium generale) Karlem IV. roku 1348 patřila právnická fakulta mezi čtyři zakládající fakulty. K hlavním vyučovacím předmětům se řadila tzv. učená práva, tj. kanonické a římské právo. Od roku 1372 existovala z důvodů sporů s vedením pražského vysokého učení dokonce samostatná univerzita právníků (někdy také nazývaná kanonistů). Od počátku samostatné právnické univerzity do roku 1418 bylo zapsáno 3 563 studentů, ale jen malá část z nich získala bakalářský či doktorský titul. Samostatná právnická univerzita zanikla v letech 1418/1419 v době husitských válek, po jejich skončení nebyla však obnovena ani ona, ani právnická fakulta a práva se studovala pouze v zahraničí. Znovu obnovena byla právnická fakulta v roce 1622 rozhodnutím Ferdinanda II. Habsburského, výuka byla zahájena o dva roky později. V dobách třicetileté války byla právnická výuka velmi nestabilní, vše se vyřešilo až spojením jezuitské akademie – Klementina a pražské univerzity – Karolina a vznikla tak Karlo-Ferdinandova univerzita. Ve druhé polovině 17. století byla výuka založena hlavně na kanonickém a římském právu. Výuka probíhala buď formou veřejných přednášek v jedné místnosti univerzitní budovy Karolina, nebo soukromými placenými hodinami. V době panování Marie Terezie a jejího syna Josefa II. proběhly na právnické fakultě zásadní změny. Nastala změna struktury výuky a od roku 1740 se začaly konat pravidelné přednášky o české soudní praxi a od roku 1746 přibyla historie a řečnictví a o další dva roky později přirozené, veřejné a lenní právo. Velké změny a dá se říci i předěl nastal v roce 1848 a byl spojen s nástupem české politiky a rozvojem českého veřejného života. Na právnické fakultě začaly první přednášky v českém jazyce.

Vznik samostatného Československa r. 1918 znamenal výrazný impuls k dalšímu rozvoji také pro právnickou fakultu. Roku 1920 byla z České univerzity vytvořena Univerzita Karlova, která byla prohlášena za pokračovatelku univerzity založené Karlem IV. Pražská právnická fakulta a samozřejmě i její učitelský sbor se podílely na vzniku dalších právnických fakult v Brně a v Bratislavě, ale vztah mezi těmito fakultami nebyl vždy jen přátelský.

Po dobu druhé světové války byly všechny vysoké školy uzavřeny. Po jejím skončení byla výuka obnovena a výrazně vzrostl počet studentů práv. V akademickém roce 1945/46 na fakultě studovalo 5 787 studentů, z toho 920 žen.

Po únoru 1948 byla komunistickou mocí těžce postižena i právnická fakulta, odpůrci režimu byli ze studia vyloučeni a i řada profesorů byla poslána předčasně do penze. Hlavními předměty studia se staly marxistická filozofie, politická ekonomie, sovětské právo nebo povinná výuka ruského jazyka.

Po revoluci v roce 1989 a obnovení demokracie v Československu začaly přípravy reformy právnického studia, které byly dovršeny v roce 1991 zavedením nového studijního programu, který byl založen na blokovém systému. Právnická fakulta se významným způsobem podílela na přeměně právního, politického a ekonomického systému samostatné České republiky [Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2008].

Obrázek č. 4 – Budova Právnické fakulty Univerzity Karlovy (vlastní fotografie)

Současný stav a perspektivy Právnické fakulty Univerzity Karlovy

Právnická fakulta Univerzity Karlovy uskutečňuje vzdělávací a vědeckou činnost v oboru právo a také ediční činnost, která je upravena podmínkami stanovenými v Edičních řádech Univerzity Karlovy a Právnické fakulty. Na fakultě je možné studovat ve třech studijních programech (magisterský, doktorský a v programu celoživotního vzdělávání) [Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 1999].

V roce 2010 studovalo Právnickou fakultu 5 032 studentů, z nich 4 154 v magisterských programech, 508 v doktorských programech a fakulta registrovala i 370 zahraničních studentů.

Ve zveřejněném „Dlouhodobém záměru Právnické fakulty Univerzity Karlovy na období 2011-2015“ si fakulta klade mnoho cílů. Příklady z oblasti studia: zaměření se na interaktivní způsoby výuky - k dosažení tohoto cíle budou využity prostředky získané z evropského programu. Fakulta chce také nadále pokračovat v podpoře výuky v cizích jazycích, zajistit studentům doktorského studia jednosemestrální pobyt v zahraničí, dále provozovat Univerzity třetího věku a věnovat se celoživotnímu vzdělávání. V oblasti ediční činnosti se chce fakulta mimo jiné soustředit na vydávání časopisu Acta Universitatis Carolina – Iuridica (AUCI), ve kterém jsou probírány aktuální otázky z mnoha právních oborů. Dlouhodobým cílem je zařazení AUCI mezi impaktované časopisy, k splnění tohoto cíle bylo již nakročeno podáním žádosti o zařazení do mezinárodní databáze SCOPUS. [Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2011].

Sídlo Právnické fakulty Univerzity Karlovy

Právnická fakulta se do přelomu 19. a 20. století nacházela a tísnila v několika místnostech budovy Karolina. Stavba nové budovy byla zadána významnému architektovi Janu Kotěrovi. Kotěra připravil několik návrhů a věnoval se budově právnické fakulty od roku 1907 vlastně po celý zbytek svého života. Bohužel se však realizace budovy nedočkal, zemřel v roce 1923 a fakulta začala sloužit studentům v roce 1931. Památkově chráněná budova sídlí na Náměstí Curieových č. 7. Nachází se v historickém jádru Prahy, které je součástí kulturního a přírodního dědictví UNESCO [Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2008].

2.1.2 Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Historie Filozofické fakulty UK v Praze

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy má téměř sedmisetletou historii, vznikla díky zakládající listině Karla IV. v dubnu roku 1348 a nesla název Fakulta svobodných umění. V roce 1359 pro fakultu zakoupil arcibiskup Arnošt z Pardubic dům na Starém městě pražském, ale až roku 1366 získala fakulta řádné prostory v domě Žida Lazara a o 17 let později Rotlevův palác, kde měla k dispozici velké sály, i když část přednášek se i nadále konala v domovech profesorů [Dějiny Univerzity Karlovy. I, 1995].

Po upálení děkana Filozofické fakulty a rektora Karlovy Univerzity Mistra Jana Husa v roce 1415, se Univerzita přihlásila ke kališnické víře a papež ji za to potrestal zákazem činnosti. Po husitských válkách byla Fakulta svobodných umění na dvě století stěžejní a jedinou částí celé univerzity a v 17. století se začala nazývat Fakultou filozofickou. Od 18. století bylo na Filozofické fakultě možné studovat mnoho nových studijních oborů (např. pedagogiku, matematiku, astronomii, historii nebo ekonomii). Až do poloviny 19. století plnila fakulta stěžejní roli i pro studenty jiných fakult, protože poskytovala průpravné vyšší vzdělání, takže ji museli vystudovat všichni studenti. Roku 1882 byla fakulta rozdělena na dvě části – českou a německou, ale i přesto si udržela významný vliv a charakter. V letech revoluce (1848-1849) měla fakulta podobu moderní vysoké školy a ve druhé polovině 19. století se začaly na fakultě studovat filologické obory (např. italština, francouzština, hebrejštiny nebo angličtina). Se vznikem samostatné Československé republiky se univerzita, ale i Filozofická fakulta, staly centrem vzdělání a věd. Za druhé světové války byla uzavřena nacisty a znovu otevřena až v roce 1945, kdy prožívala velmi úspěšná léta, avšak jen do nástupu komunistického režimu k moci [Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2008].

Obrázek č. 5 – Budova Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (vlastní fotografie)

Současnost a perspektivy Filozofické fakulty UK v Praze

Posláním Filozofické fakulty je poskytovat vysokoškolské vzdělání a šíření vzdělanosti v oblasti humanitních a sociálních věd. Fakulta je samosprávnou součástí Univerzity a svobodně uskutečňuje vědeckou, vzdělávací, uměleckou a kulturní tvůrčí činnost [Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2009].

V roce 2010 Filozofickou fakultu studovalo 9 854 studentů, v bakalářských programech 4 496, v magisterském a navazujícím magisterském programu 2 799, 1 801 doktorských studentů a zbytek tvořili studenti z jiných zemí.

Každých deset let zveřejňuje Filozofická fakulta dlouhodobý záměr na nadcházející desetiletí. V roce 2011 byl publikován „Dlouhodobý záměr pro léta 2011-2021“, ve kterém se uvádí nepřeborné množství cílů a záměrů. V oblasti studia se chce fakulta soustředit na podporu a rozvíjení kvality studia na úkor snížení počtu přijatých studentů, důraz by měl být kladen na rozvoj navazujícího studia (magisterského i doktorandského) a v neposlední řadě chce udržet tradiční obory, které se jinde v České republice nestudují. Také by ráda získávala co nejrozsáhlejší zpětnou vazbu od svých studentů i pedagogů.

Jednoznačný důraz je kladen na to, stát se elitní vědeckou a výzkumnou institucí, šířit své dobré jméno, prezentovat kvalitu a jedinečnost, využívat k propagaci fakulty nové moderní technologie a vytvořit soubor informačně-prezentačních materiálů [Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2011].

Sídlo Filozofické fakulty UK v Praze

Plány na výstavbu budovy Filozofické fakulty na náměstí Jana Palacha (dříve Smetanovo náměstí) vznikaly již na začátku 20. století, v roce 1901. Vypracování architektonického návrhu bylo zadáno Josefu Sakařovi, ale stavět se začalo až v roce 1924 a roku 1930 byla novoklasicistní budova slavnostně otevřena [Neznámá Praha, 2012].

2.1.3 Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze

Historie Fakulty tělesné výchovy a sportu UK v Praze

Vzdělávání učitelů tělesné výchovy pro střední školy má na Univerzitě Karlově více než stoletou tradici. Na začátku roku 1892 byl zahájen český a německý Vzdělávací kurz pro učitelství tělocviku. V roce 1906 byl český kurz připojen k anatomickému ústavu české lékařské fakulty, byla tak pozdvižena jeho úroveň, ale i prestiž tělovýchovného vzdělávání. [Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1998].

Po vytvoření samostatné Československé republiky v roce 1918 zaznamenala oblast přípravy učitelů tělesné výchovy významné a velmi kvalitní změny. Bylo to hlavně díky dr. Františkovi Smotlachovi, který byl velmi zkušeným praktikem, ale také teoretikem. Formuloval velkou řadu podnětů, které vedly ke zlepšení a zkvalitnění výuky [Ohlédnutí za padesáti lety aneb od ITVS k FTVS UK, 2003].

Po druhé světové válce byl učiněn významný posun vpřed. 1. června 1945 byl dosavadní vzdělávací kurz zrušen a nahrazen Ústavem pro vzdělávání profesorů tělesné výchovy při Univerzitě Karlově (dále jen Ústav). Ústav sídlil v Opletalově ulici, kde měli posluchači k dispozici dvě tělocvičny, posluchárnu a knihovnu. Od roku 1946 probíhala výuka učitelů tělovýchovy také na nově vzniklé pedagogické fakultě a o dva roky později byl k této fakultě přiřazen i Ústav. Po dlouhých letech se sportovci dočkali, neboť roku 1953 byla zřízena samostatná výchovná škola – Institut tělesné výchovy a sportu (ITVS), která získala budovu bývalé Československé obce sokolské – Tyršův dům. Od roku 1965 má fakulta název Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy [Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1998].

Až do roku 1980 byli na škole vzděláváni pouze učitelé středoškolští a vysokoškolští, nový vysokoškolský zákon však rozšířil působnost absolventů také na druhý stupeň

základní škol. Revoluce v roce 1989 přinesla prostor pro nové obory, na fakultě se začala studovat tělesná a pracovní výchova zdravotně postižených nebo magisterské studium sportovního managementu [Ohlédnutí za padesáti lety aneb od ITVS k FTVS UK, 2003].

Obrázek č. 6 – Budova Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy (vlastní fotografie)

Současnost a perspektivy Fakulty tělesné výchovy a sportu UK v Praze

Hlavním posláním fakulty je šíření vzdělanosti a ochrana poznání a další činnosti v akreditovaných a hraničních oborech. Fakulta svobodně a samostatně uskutečňuje tvůrčí vědeckou, vzdělávací, uměleckou, sportovní a kulturní činnost. Fakulta realizuje všechny typy akreditovaných studijních programů, jakož i programy celoživotního vzdělávání, dále poskytuje informační a dokumentační služby a vykonává nakladatelskou a vydavatelskou činnost, která se zaměřuje především na vydávání vědeckých periodik a monografií (která především slouží k publikaci vědecké produkce členů akademické obce) a studijních pomůcek [Fakulta tělesné výchovy a sportu, 1999]. V roce 2010 dle výroční zprávy Univerzity Karlovy studovalo fakultu 2 227 studentů. 1 231 v bakalářských programech, 32 v magisterských programech, 637 bylo studujících navazujících magisterských programů, 204 studentů doktorských programu a 125 studentů z ciziny.

V „Dlouhodobém záměru FTVS UK na léta 2011-2015“ si fakulta mimo jiné klade za cíl inovovat studijní obory dle současných požadavků trhu práce, rozšiřovat nabídku o nově akreditované obory, dokončit proces evidence a zveřejňování závěrečných prací, také by chtěla otevřít studium v cizím jazyce ve všech hlavních oborech na fakultě. Co se týká vědy a výzkumu, tak prvořadým a důležitým cílem je zvýšit publikační činnost

fakulty a zároveň zvyšovat kvalifikační úroveň akademických pracovníků FTVS UK. V oblasti vnějších vztahů chce fakulta pracovat na upevnění vztahů s akademickou i mimoakademickou sférou za pomoci optimální komunikace a upevnit a posílit postavení fakulty jako přední vědecko-výzkumné instituce v oblasti sportu, managementu a některých nelékařských profesí [Fakulta tělesné výchovy a sportu, [2011]].

Sídlo Fakulty tělesné výchovy a sportu UK v Praze

Areál Tyršova domu se s přibývajícím počtem studentů stal pro potřeby FTVŠ UK příliš těsný. Uvažovalo se o výstavbě nové budovy na soutoku Berounky a Vltavy, tento projekt ale nebyl realizován. Po roce 1990 musela fakulta přenechat Tyršův dům Československé obci sokolské a přestěhovala se do objektu zrušené Vysoké školy politické ÚV KSČ ve Veleslavíně, která byla postavena v letech 1949-53 architektem Pavlem Benešem jako učiliště SNB [Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1998].

2.2 Fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

2.2.1 Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě

Historie Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

Ve 12. a 13. století zejména v západní a střední Evropě začíná rozvoj měst a je to také období rozvoje univerzit v tomto regionu. Autentické evropské univerzity – boloňská z roku 1119, pařížská 1200, cambridgeská 1249 a pražská 1348 navazovaly na vyšší církevní školy, dědictví helénské kultury a vědy a na podněty rozvoje arabského světa.

Na Slovensku ve vzdělávání byla situace složitější, většina Slováků studovala v zahraničí. První univerzita vznikla v Bratislavě, humanističtí vzdělanci ji nejprve nazývali Academia Instropolitana. Král Matěj Korvín, který byl ovlivněn rozvíjející se renesanční kulturou v zahraničí, chtěl pomoci i rozvoji kultury ve vlastním kraji. Proto roku 1465 poslal poselství do Říma papežovi Pavlovi II. se žádostí o povolení zřídit univerzitu v Uhersku dle vzoru boloňské univerzity. Existuje několik tvrzení, která uvádí, že bratislavská univerzita se neřídila boloňským vzorem, ale že právnická (ale i další) fakulty převzaly svůj vzor z pařížské univerzity. Bohužel pro další rozvoj

bratislavské univerzity měl nepříznivý vliv konflikt mezi králem Matějem a arcibiskupem Jánem Vítězem a na rozvoji univerzity se negativně podepsali i vnitřní nepokoje v kraji. Dále také pro nedostatek finančních prostředků došlo k úpadku univerzity a ukončení její činnosti. Poslední údaje se váží k roku 1490, kdy se v historických pramenech hovoří o budovách bývalé univerzity, které se změnilly na sklad zbraní.

Avšak tendence k založení univerzity v Bratislavě nikdy neustaly, vyvrcholily o několik století později.

Již 6. dubna 1880 vypracoval ministr náboženství a výuky August Trefort návrh na založení univerzity v Bratislavě. 15. dubna 1880 dal panovník souhlas se založením univerzity v Bratislavě, vznik však odložily boje mezi jednotlivými městy, které usilovaly o získání sídla univerzity. Zákonným článkem 36 z roku 1912 byla založena univerzita v Bratislavě. Při rozhodování o výběru sídla hrála značnou roli Bratislavská maďarská královská Alžbětínská univerzita, která začala svoji činnost v akademickém roce 1914/1915 na právnické fakultě. Tam se vyučovalo v maďarštině, jen ve výjimečných případech byly přednášky německy. Po dobu krátké existence Alžbětínské univerzity se nejvíce rozvíjela právnická fakulta, s nejvíce posluchači, protože na ní studovali posluchači bývalých právnických akademií z Bratislavy, Košic a Prešova. Fakulta měla 17 kateder, 15 profesorů a okolo 150 posluchačů.

Vydařil se až třetí pokus o založení univerzity. V roce 1919 byla zákonem č. 375/1919 založena Československá státní univerzita v Bratislavě, která byla ještě téhož roku přejmenována na Univerzitu Komenského. Novou univerzitu tvořily čtyři fakulty, mezi nimi i fakulta právnická. V roce 1921 bylo nařízením vlády č. 276/1921 ustanoveno, že „Právnická fakulta československé státní Komenského univerzity v Bratislavě bude otevřena začátkem zimního semestru akademického roku 1921/22“. Úplně první přednáška proběhla na fakultě 24. října 1921, v tomto historicky prvním roce fakulty studovalo Právnickou fakultu 199 studentů. Na fakultě bylo možné studovat ve dvou zaměřeních. První bylo historicko-právní (například římského právo, filozofie, církevní právo, atd.), ve druhém zaměření se studenti zabývali například soukromým právem, obchodním právem nebo hospodářskou politikou.

Právní postavení fakulty se zásadním způsobem změnilo po přijetí ústavního zákona Slovenské republiky č. 185/1939 a zákona č. 168/1940 o Slovenské univerzitě v Bratislavě. Hlavními atributy zřízení Slovenské univerzity bylo zestátnění a zrušení vysokoškolské autonomie. Prezident republiky byl čestným rektorem. Celková struktura

studia zůstala v podstatě stejná, jaká byla před rokem 1938. Studium se jen rozdělilo na tři oddíly s třemi semestry pro absolvování každého oddílu [Devět'desiat rokov právnej vedy a právnického vzdelávania na Slovensku, 2010].

Obrázek č. 7 – Budova Právnické fakulty a Filozofické fakulty Univerzity Komenského (vlastní fotografie)

Současnost a perspektivy Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

V Slovenské republice působí čtyři právnické fakulty, v rámci veřejných vysokých škol a jedna fakulta soukromá – Vysoká škola práva. Právnická fakulta je jednou z nejstarších fakult Univerzity Komenského a tím i jednou z nejstarších fakult na Slovensku [Právníci na Univerzite Komenského v Bratislave, 2006].

Ústřední oblastí fakulty je vzdělávací proces. Úsilí pedagogického kolektivu a ostatních zaměstnanců fakulty se soustřeďuje na permanentní zkvalitňování poskytování právnického vzdělání, kterého cílem je profil absolventa uplatňovaného v právnické praxi. Právnická fakulta je z hlediska počtu studentů studujících ve všech programech největší právnickou fakultou v rámci Slovenské republiky. Poskytuje zájemcům o studium právnického vzdělání bakalářské, magisterské a doktorandské stupně vzdělání [Devět'desiat rokov právnej vedy a právnického vzdelávania na Slovensku, 2010].

Dle údajů z Výroční zprávy Univerzity Komenského za rok 2011 studovalo Právnickou fakultu 2 132 studentů.

Sídlo Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

Historická, památkově chráněná budova univerzity na Šafárikově náměstí č. 6 je postavená na místě zbouraných obytných domů, potravinářského daňového úřadu a hostince na křižovatce Vajanského nábřeží, ulice Roykova a Šafárikova náměstí. Výtvarné pojetí sedmipodlažní skeletové, železobetonové budovy, projektované architektem Františkem Krupkou, zdůrazňuje prosklené průčelí v tvaru půlválce nesené masivními pilíři, obložené žlutě zbarveným travertinem. Hlavní reprezentační Aula UK s kapacitou 400 míst je situována v centrální části v prvním poschodí budovy. V aule se uskutečňují akademické obřady a slavnosti [Právníci na Univerzite Komenského v Bratislave, 2006].

Slavnostní otevření budovy se konalo 11. 3. 1937 v 16:30 hod. a jeho průběh vysílal i rozhlas Radiojournal. V budově sídlí Právnická a Filozofická fakulta Univerzity Komenského.

2.2.2 Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě

Historie Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

Filozofická fakulta patří mezi nejstarší fakulty Univerzity Komenského. Už od jejího založení roku 1919 se vedly diskuze o tom, zda je možné otevřít na fakultě všechny obory. Ozývaly se dokonce hlasy, které pochybovaly o tom, jestli má Slovensko dostatek absolventů středních škol a tím i počet zájemců o studium na fakultě. Převládlo však stanovisko vlivných osobností ve vládních a politických kruzích, které považovali založení fakulty za nezbytné. Pro personální, prostorové a zejména finanční těžkosti se měly nejprve vybudovat vědecké ústavy a fakultní knihovna a až poté začít přednášky. Ustavující zasedání profesorského sboru se konalo 23. 9. 1921 a byli na něm zvoleni funkcionáři fakulty. V prvním akademickém roce se na studium zapsalo 30 řádných a 34 mimořádných posluchačů. V prvním roce existence byly na Fakultě vytvořené jen čtyři obory: slovanská filologie, historie, národopis a hudební výchova. [Filozofická fakulta Univerzity Komenského, 2009]

Současnost a perspektivy Filozofické fakulty UK v Bratislavě

Filozofická fakulta Univerzity Komenského vždy patřila a patří k nejvýznamnějším univerzitním vědeckým a vzdělávacím zařízením s celoslovenskou působností a to i díky 85leté tradici ve výzkumné činnosti a v přípravě vysokoškolských studentů humanitních a společensko-vědních oborů. V roce 2011 na Filozofické fakultě studovalo 4 150 studentů.

Ve zveřejněném „Dlouhodobém záměru Filozofické fakulty Univerzity Komenského na období 2008-2013“ je zmíněno mnoho cílů a záměrů. Prvořadým cílem v oblasti vzdělávání je úspěšně završit proces komplexní akreditace fakulty a dokončení zpracování informačního balíku kreditního systému studia v anglickém jazyce. Fakulta se chce také zaměřit na přípravu společných studijních programů zejména s filozofickými fakultami v Praze, Lublani a Krakově. Ve vědecko-výzkumné oblasti chce fakulta nadále podporovat zapojování se jednotlivců a kolektivů do grantových projektů ať už domácích grantových agentur, nebo státních programů výzkumu a vývoje, které jsou orientované na oblast humanitních a sociálních věd. Co se týká financování, tak hlavním cílem je dosáhnout vyrovnaného nebo přebytkového hospodaření fakulty [Filozofická fakulta Univerzity Komenského, 2008].

Sídlo Filozofické fakulty UK v Bratislavě

Fakulta v roce 1921 byla umístěna v budově na Dómském náměstí č. 11 (dnes Rudnayovo náměstí), kde měla k dispozici devět místností ve 2. poschodí a byla budována podle vzoru pražské Filozofické fakulty. V roce 1925 získala Filozofická fakulta další prostory v novostavbě dívčího gymnázia v Dunajské ulici a ve františkánském klášteře. Nyní fakulta sídlí spolu s Právnickou fakultou v novostavbě na Šafárikově náměstí č. 6.

2.2.3 Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Komenského v Bratislavě

Historie Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Komenského v Bratislavě

Příprava učitelů pro tělesnou výchovu se v podmínkách Slovenska, v době existence Rakouska-Uherska, nerealizovala. Učitelé tělesné výchovy se připravovali od r. 1871 ve Vídni a v Budapešti a od r. 1891 v Praze. V Uhersku se příprava učitelů tohoto předmětu neřešila důsledně – na středních školách vyučovali absolventi filozofických fakult, kde tělesná výchova neexistovala. Důsledkem bylo, že v sedmdesátých letech 19. století jen 5% uherských škol mělo kvalifikovaného učitele tělesné výchovy. Školská reforma z r. 1868 umožnila jejich přípravu v tříletých učitelských ústavech. Tam museli mít poznatky i z anatomie, biologie, zdravotní výchovy a branné výchovy. Převládal však nedostatek kvalifikovaných školitelů. Vyučovat pomáhali cvičitelé tělovýchovných spolků, avšak na území Slovenska žádné tyto instituce nebyly. Prvním učitelským ústavem na území Slovenska, kde se realizovala tělesná výchova podle osnov, byl Učitelský ústav v Levicích.

V předmnichovském Československu se příprava učitelů tělesné výchovy realizovala jako tříletý kurz na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze (od r. 1920) a na Masarykově univerzitě v Brně (od r. 1922). V roce 1930 požádala Filozofická fakulta Univerzity Komenského tehdejší Ministerstvo školství a osvěty o možnost zřízení podobných kurzů pro učitele tělesné výchovy na Slovensku, avšak ministerstvo na žádost nereagovalo.

V roce 1937 vznikl na Univerzitě Komenského v Bratislavě Ústav pro tělesnou výchovu a sport s úmyslem připravovat i učitele tělesné výchovy pro střední školy. Stát však neměl příliš velký zájem o tento ústav, a tak jeho činnost upadla.

Rozdělení Československa na Protektorát Čechy a Morava a Slovenskou republiku přineslo další problém, kterým bylo skončení studia slovenských studentů tělesné výchovy, kteří studovali v Čechách. Filozofická fakulta Slovenské univerzity v Bratislavě opět požádala Ministerstvo školství a osvěty o možnost zřízení Tělovýchovného ústavu a ministerstvo 23. října 1939 zareagovalo kladně, výsledkem byl vznik Tělovýchovného ústavu Slovenské univerzity. 1. října 1947 byl Tělovýchovný ústav vyjmutý z Filozofické fakulty a přičleněný k Pedagogické fakultě Slovenské univerzity. Přijetí nového vysokoškolského zákona v r. 1950 znamenalo přeměnu

Tělovýchovného ústavu na Katedru tělesné výchovy. Na základě toho v rámci katedry vznikly tři samostatná oddělení: Oddělení teorie a společenských nauk, Oddělení biologie tělesné výchovy a lékařských nauk a Oddělení praktického výcviku a mechaniky pohybu. Postupně se začaly vydávat učební texty pro posluchače. V srpnu 1960 byla schválena nová síť vysokých škol a odsouhlasilo se i vytvoření nové fakulty Univerzity Komenského s názvem Institut tělesné výchovy a sportu, ten byl slavnostně otevřen 24. 9. 1960 a v roce 1965 přejmenován na Fakultu tělesné výchovy a sportu Univerzity Komenského v Bratislavě [SEMAN, 2010].

Obrázek č. 8 – Budova Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Komenského (vlastní fotografie)

Současnost a perspektivy FTVŠ UK v Bratislavě

Posláním Fakulty tělesné výchovy a sportu je poskytovat vysokoškolské vzdělávání prostřednictvím akreditovaných studijních programů a rozvíjet harmonickou osobnost, vědomosti, moudrost, dobro a trpělivost v člověku, přispívat k rozvoji vědy, kultury, sportu a zdraví pro blaho celé společnosti [HOLIENKA, 2011].

Na fakultě v roce 2011 studovalo 965 studentů.

Na konci roku 2011 byl zveřejněn „Dlouhodobý záměr rozvoje FTVŠ UK na roky 2011-2014“, který zahrnuje aktivity v různých oblastech činnosti fakulty. V pedagogické oblasti jde hlavně o přípravu akreditace a implementaci nových studijních programů s důrazem na dynamické změny pracovního trhu (Kondiční trenér, sport a management, učitelství tělesné výchovy – psychologie). Co se týká oblasti rozvoje – výstavby, tak je v plánu dobudování komplexu hřišť a sportovišť v prostorách fakulty (plážové hřiště, fotbalové hřiště s umělou trávou, úpolová tělocvična). V oblasti strategie a managementu má fakulta za cíl pokračovat v kompletizaci sportovního

oblečení studentů a zaměstnanců fakulty a ve výrobě reklamních předmětů s logem FTVŠ UK. Dále si klade za cíl udržovat spolupráci se Slovenským olympijským výborem (SOV) a Slovenským paralympijským výborem (SPV). V okruhu personálního rozvoje by například fakulta chtěla dosáhnout toho, aby všichni pedagogičtí zaměstnanci měli akademický titul PhD. [HOLIENKA, 2012].

Sídlo Fakulty tělesné výchovy a sportu UK v Bratislavě

V roce 1969 se fakulta nastěhovala do prostor na Lafranconi v Bratislavě, kde sídlí dodnes. Původně byly prostory na výuku rozptýlené ve více částech města. Na Lafranconi předtím sídlila Vojenská střední škola Jana Žižky z Trocnova. V budově byl i studentský domov určený pro studenty fakulty. Název Lafranconi je zkomoleninou jména italského šlechtice G. E. Lanfranconiho, který, jako odborník na regulaci povodí Dunaje, přišel do Bratislavy v r. 1870. Na místech, kde stojí fakulta, měl šlechtic rozsáhlý park a vilu v prostorách botanické zahrady [SEMAN, 2010].

3. Knihovny jednotlivých fakult

V této kapitole jsou popsány knihovny jednotlivých fakult. Údaje o nich byly čerpány z Výročních zpráv knihoven i fakult, webových prezentací, dostupných publikací, z rozhovorů s ředitelkami knihoven, dotazníků, ad. Pro převod EUR na koruny byl použit kurz České národní banky z 16. 7. 2012.

3.1 Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (PrF UK)

3.1.1 Historie knihovny Právnické fakulty UK v Praze

Stejně jako Právnická fakulta má i její knihovna bohatou a zajímavou historii. Bohužel se však příliš informací z dob dávno minulých o knihovně Právnické fakulty nedochovalo. Ve 20. letech 20. století neměla knihovna v nově postavené budově na náměstí Curierových své vlastní prostory. Knihy byly uloženy přímo v pracovnách profesorů - tzv. seminárních knihovnách. Ve velké části historického fondu knihovny se dají nalézt razítka, která označují vlastnictví daných seminářů. Významnou součástí fondu je soubor starých tisků obsahující 574 titulů v 823 svazcích z let 1487-1900. Sběrka je z převážné většiny tvořena právními knihami, které byly vydané v Praze a ve Vídni. Zastoupeny zde však jsou i další významná tiskařská centra (jako například: Norimberk, Ženeva, Benátky, Antverpy, Basilej, ad.). Jedná se především o knihy psané v latině a němčině. V porovnání s ostatními veřejnými knihovnami zůstala v knihovně Právnické fakulty neobvykle zachovaná sbírka z období 1. republiky, která dnes tvoří významnou součást historického knihovního fondu.

Ústřední knihovna fakulty, tak jak ji chápeme v dnešním slova smyslu, byla založena až po skončení 2. světové války, v roce 1949. Tehdejší knihovna měla k dispozici daleko menší prostory než je tomu dnes, ale byla situována na stejných místech, kde se i nyní nachází knihovna Právnické fakulty. Od roku 1951 do roku 1990 byla vedoucí knihovny JUDr. Nad'a Nováková, která zavedla evidenci knihovního fondu nebo systém stavění knih ve skladištích, který je prakticky používán dodnes. Roku 1977 byla fakultní knihovna, dle tehdejších trendů, přejmenována na „Středisko vědeckých informací právnické fakulty Univerzity Karlovy“ (zkratka SVI). V roce 1979 byla vybudována studovna o rozloze 178 m² s 58 místy a příručkou vybraných publikací. Tato studovna byla postavena z části bývalého skladu a sloužila čtenářům a uživatelům až do zahájení

celkové rekonstrukce knihovny v roce 1996. V roce 1985 byla na koleji Větrník zřízena knihovna s malou studovnou, která měla fungovat jako doplněk služeb poskytovaných fakultní knihovnou. Druhá příruční knihovna byla otevřena v roce 1990 na koleji Hvězda, zde byla studentům k dispozici základní studijní literatura, periodika a Sbírký zákonů. Knihovny byly značně navštěvované a těšily se velké oblibě hlavně v době rekonstrukce knihovny na hlavní budově Právnické fakulty. Po této rekonstrukci byl provoz obou knihoven ukončen [MOUCHOVÁ, 1998].

Rekonstrukce fakultní knihovny byla prvním výraznějším stavebním a technickým zásahem do vnitřního uspořádání budovy Právnické fakulty. Rekonstrukce byla zahájena v červnu 1996, trvala 10 měsíců a jejím cílem bylo rozšíření a zmodernizování prostor fakultní knihovny.

Nově zrekonstruovaná knihovna byla slavnostně otevřena dne 11. září 1997 tehdejším rektorem Univerzity Karlovy prof. Karlem Malým za účasti významných hostů (předsedy nejvyššího soudu ČR Otakara Motejla, ministryní spravedlnosti ČR Vlasty Parkanové, ústavních soudců, členů vedení UK, představitelů fakult a dalších). V tomto roce také získala knihovna staronový název „Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy“ [MOUCHOVÁ, 1998].

Bohužel v roce 2002 došlo v Praze k rozsáhlým povodním a zaplavení i celého druhého suterénu budovy Právnické fakulty, ve kterém byly umístěny knihovní sklady. Z celkového počtu 300 000 svazků byla nenávratně zničena přibližně polovina a z postižených skladů bylo zachráněno téměř 100 000 svazků. Povodně vyvolaly diskuzi o nevhodnosti umístování knihovního fondu do druhého suterénu budovy, jejímž hlavním argumentem bylo, že nelze stoprocentně zabránit dalšímu vniknutí vody do těchto prostor [Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2008].

3.1.2 Současnost knihovny Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Uživatelé

V roce 2011 registrovala knihovna 6 838 uživatelů. Podrobná skladba uživatelů – viz dotazník.

Provozní doba

Knihovna je otevřena uživatelům od pondělí do pátku vždy od 9:00 do 20:00 hod. a v sobotu od 9:00 do 16:00 hod.

Knihovní fond a jeho financování

Na konci roku 2011 dosáhl počet knihovních jednotek 179 709 svazků, roční přírůstek činil 4 011 svazků, z toho bylo 3 104 knih, 313 svazků vázaných časopisů a 508 diplomových, rigorózních a dizertačních prací. Do nákupu knihovního fondu bylo investováno 4 654 330,- Kč, z toho 2 330 682,- Kč za knihy, 1 450 080,- Kč za časopisy a 873 568,- Kč za elektronické informační zdroje.

Co se týká financování elektronických zdrojů, tak již v roce 2010 přestaly být databáze hrazeny z rozvojového programu Ústřední knihovny UK a jejich financování přešlo na fakultu. Jde o tituly Kluwer Law International, Westlaw a HeinOnline. Nově byl také v roce 2010 zakoupen právní informační systém Beck Online, jehož pořízení bylo velmi kladně přijato studenty Právnické fakulty.

V době prázdnin roku 2011 proběhla v knihovně revize knih a časopisů umístěných ve volném výběru, kdy bylo zkontrolováno 54 164 knihovních jednotek. Revize byla výjimečná i tím, že byla spojena s přesunem všech knih do náhradních prostor z důvodů výměny koberců ve studovnách a malováním. V roce 2010 po 13 letech prošel revizí také historický fond, během níž bylo zkontrolováno 787 svazků. Nebyla zjištěna žádná ztráta, ani poškození knih, pouze nepatrné nedostatky, kdy chyběly katalogizační lístky, či bylo nesprávné signování.

Významnou součástí knihovního fondu je také archiv kvalifikačních prací, jejichž ukládání se velmi změnilo opatřením děkana č. 7/2010 účinným od 29. září 2010. Knihovna i nadále zodpovídá za archivaci tištěných prací (do doby než budou převezeny do univerzitního archivu), jejím úkolem je doplňování záznamů starších prací včetně souborů s plnými texty a podílí se i na identifikaci prací, které již byly do

univerzitního repozitáře/knihovního systému vloženy. V průběhu roku 2011 se podařilo zavést mechanismy ve zpracování prací, ale ještě stále není dostatečně vyřešena otázka jejich retrospektivního vkládání.

Výpůjčky

Základní a stále nejvyužívanější službou v knihovně jsou výpůjční služby. V roce 2010 bylo zaznamenáno významné zvýšení počtu výpůjček (prezenčních i absenčních). Je zřejmé, že se projevilo půjčování knih ze studoven na víkendy a prázdniny – o tuto službu je velký zájem. Půjčování knih na víkend je možné pouze pro interní uživatele a tuto výpůjčku lze uskutečnit od pátku 16:00 a kniha musí být vrácena do knihovny nejpozději v pondělí v poledne. V průběhu roku zaznamenala knihovna také požadavky rigorosantů a studentů ostatních fakult Univerzity Karlovy o rozšíření výpůjčního řádu tak, aby umožnil absenční půjčování i těmto čtenářům. Jejich prosby však zůstaly nevyslyšeny.

V roce 2011 zaznamenala knihovna 91 350 prezenčních výpůjček a 25 661 výpůjček absenčních.

Knihovna dále nabízí meziknihovní výpůjční službu (MVS), kdy lze prostřednictvím knihovny objednat knihy, které nejsou součástí jejího fondu a zabývají se právníkou problematikou. Takto vypůjčené knihy jsou uživatelům dostupné pouze prezenčně a knihovna si za tuto službu účtuje poplatek za poštovné. V roce 2011 se zvýšil počet výpůjček v rámci MVS, jiným knihovnám půjčila fakultní knihovna 180 svazků, z ostatních knihoven bylo vypůjčeno 34 svazků.

Reprografické služby

Studentům a uživatelům knihovny jsou k dispozici 3 samoobslužné kopírovací stroje, na kterých je možné kopírovat pomocí uživatelského průkazu. Ti uživatelé, kteří nemají uživatelský průkaz, si mohou pořizovat kopie pomocí čipové klíčenky, jejíž cena je 71,- Kč. Kartu či klíčenku je potřeba si dobít příslušnými jednotkami (10, 50, 100), tuto službu poskytují pracovníci v počítačové učebně.

Elektronické služby

Obliba elektronických služeb i nadále stoupá, zejména vzdálený přístup k nim. Uživatelé knihovny stále více využívají služeb, ke kterým mohou přistupovat z domova a nemusí tak navštívit knihovnu osobně. Jde především o online služby (vstup do

katalogu, prodlužování výpůjček, rezervace), ale také o vzdálený přístup k databázím. Knihovna nabízí desítky databází, z nichž je celá řada zakupována centrálně za celou univerzitu z rozvojového programu UK. Jde především o multioborové databáze, do kterých je přístup zdarma (např. EBSCO, Proquest, Web of Knowledge (WOK) a další). Z rozpočtu Právnické fakulty jsou hrazeny oborové databáze HeinOnline, Kluwer Law Journals Online, Westlaw, MPEPIL a Beck-Online. V roce 2011 registruje knihovna 3 771 uživatelů, kteří využili možnost vzdáleného přístupu.

Knihovna dále nabízí službu k prohledávání licencovaných i volných zdrojů z oblasti práva – Oborová brána Právo (<http://pravo.jib.cz/>), která je určena především studentům, pedagogům a zaměstnancům Právnické fakulty. Přes tuto bránu je možné prohledat katalogy knihoven a plnotextové databáze z oboru právo, které jsou k dispozici na Univerzitě Karlově.

Jedním z témat těchto dní je problematika elektronických knih, bohužel český trh nenabízí nikterak atraktivní nabídku tzv. e-books. Ze zahraniční nabídky získali čtenáři fakultní knihovny přístup do multioborové databáze elektronických knih E-brary, která byla velmi hojně využita – v období březen – září bylo zaznamenáno 192 přístupů a 3 364 prohlédnutých stránek.

Volně přístupná je také historická sbírka knihovny Právnické fakulty UK (<http://repozitar.cuni.cz>), kde jsou publikovány vybrané digitalizované prameny české právní vědy.

Referenční služby

Začátkem každého akademického roku pořádá knihovna pro první ročníky exkurze, ve kterých jsou studenti seznámeni se základními službami knihovny. Studenti se dozvědí, jak vyhledávat v elektronickém katalogu, jak správně pracovat s databázemi a naučí se také orientovat v knihovně. V roce 2011 bylo realizováno 36 vstupních exkurzí, kterých se zúčastnilo 333 studentů.

Evidenční publikační činnost

Specifickou službou pro učitele a vědecké pracovníky fakulty je evidence jejich publikační činnosti. V průběhu celého roku je pro autory publikací poskytována pomoc dle jejich potřeb. Knihovna v roce 2010 poskytla 25 individuálních konzultací a jedno celofakultní školení, které se týkalo metodiky sběru za daný rok. V tomto roce bylo

evidováno 1 027 publikací, z toho bylo přijato 516 publikací do databáze Registru informací o výsledcích státem podporovaného výzkumu a vývoje (RIV).

Speciální služby

Knihovna disponuje zařízením pro zrakově znevýhodněné studenty. Sestava pro tyto studenty se nachází v přízemí knihovny a je přístupná po celou otevírací dobu. K dispozici jsou technické pomůcky pro nahrávání přednášek a poslech zvukových knih. Z hardware vybavení má knihovna k dispozici 2 počítače, skener, tiskárnu, braillovský řádek Thymus 40 a stolní kamerovou lupu. Zrakově znevýhodnění studenti mají také možnost využívat programy pro zvětšování obrazu a textu nebo programy pro hlasový a hmatový výstup.

Propagace knihovny

Knihovna se propaguje pomocí své webové stránky, která je přístupná na adrese: <http://knihovna.prf.cuni.cz/index.php>. Zde najdou uživatelé informace o otevírací době, službách knihovny, jsou zde k nalezení i užitečné odkazy a kontakty na zaměstnance knihovny, přístup do online katalogu knihovny nebo přímý vstup do informačních zdrojů. Součástí stránek, které byly inovovány a od 22. 2. 2011 mají nový vzhled, jsou interaktivní prvky (např. zaslání vzkazu knihovně, žádost o MVS nebo zpracování rešerše).

Obrázek č. 9 - Internetové stránky knihovny Právnické fakulty Univerzity Karlovy, zdroj: <http://knihovna.prf.cuni.cz/index.php>

Dále je možné najít prezentaci knihovny na sociální síti Facebook, která umožňuje vzájemnou interakci s jejími čtenáři a uživateli. V polovině roku 2012 zaznamenala knihovna 860 příznivců, z větší části z České republiky. Knihovna zde také publikuje fotografie z různých akcí, ale i prostor knihovny nebo sdílí zajímavé odkazy, novinky či ankety. Tato prezentace je dostupná ze stránek: <http://www.facebook.com/KnihovnaPF>

Obrázek č. 10 - Prezentace knihovny Právnické fakulty Univerzity Karlovy na Facebooku, zdroj: www.facebook.com

Každoročně knihovna vydává informační brožuru o nabídce vstupních exkurzí a o svých službách. V roce 2011 se na návrh studijního oddělení brožura nevydávala v tištěném formátu, ale pouze elektronicky, tento postup se ale neosvědčil.

Knihovnou je také vydáván informační bulletin Excerpta Iuridica, který je dostupný v elektronické formě a jehož obsahem je výběr článků z českého i zahraničního odborného tisku.

Personální zajištění

Ředitelkou knihovny Právnické fakulty UK je PhDr. Jana Mouchová. Knihovna měla na konci roku 2011 14 pracovních úvazků v hlavním pracovním poměru. V oddělení zpracování fondů pracují čtyři zaměstnanci, v oddělení služeb čtenářům sedm zaměstnanců a oddělení dokumentace má tři zaměstnance.

Prostory a materiální vybavení

Knihovna sídlí v budově Právnické fakulty Univerzity Karlovy na náměstí Curieových č. 7.

K dispozici čtenářům jsou tři velké studovny (jedna z nich je dvoupatrová) s 200 místy k sezení a studiu. Uživatelé knihovny mohou používat 19 počítačů s připojením na internet.

Obrázek č. 11 – Knihovna PrF UK Praha (vlastní fotografie)

3.2 Knihovna Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (FF UK)

3.2.1 Historie knihovny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

O vybudování centrální knihovny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy se údajně uvažovalo již v době výstavby první trasy pražského metra. Reálnou podobu ovšem myšlenka dostala v 90. letech 20. století a její stavba byla realizována ve dvou fázích. První fáze probíhala od roku 2002, kdy na začátku roku 2005 byla v suterénu hlavní budovy Filozofické fakulty dokončena a otevřena malá studovna s volným výběrem a dvěma podzemními depozitáři (do roku 2009 zde fungovala knihovna kulturologie a andragogiky). V návaznosti na první etapu se začala rýsovat druhá fáze výstavby a v roce 2006 byla zahájena. Původní projekt byl pozměněn a podařilo se navýšit počty studijních míst, prostor pro volný výběr knih a periodik. Celá výstavba byla úspěšně

dokončena a zkolaudována na začátku roku 2010 a cíl vytvoření moderní knihovny 21. století byl naplněn.

Nová knihovna nesla nejprve název Centrum studijních a informačních služeb (CeSIS) a byla slavnostně otevřena 1. dubna 2010. V den slavnostního otevření bylo v depozitářích knihovny připraveno 170 000 svazků, hlavně z oboru filologie (byly do ní přesunuty fondy slovanské filologie, rusistiky, obecné lingvistiky, ad.).

Vzhledem k tomu, že centrální knihovna je dimenzována na přibližně 250 000 knihovních jednotek, není možné do ní uložit veškeré knihovní fondy Filozofické fakulty (ty čítají přes 1 000 000 svazků). Oborové knihovny kateder tak zůstaly zachovány a jsou dále využívány jako specializované knihovny s úzce profilovanými knižními fondy, hlavně pro potřeby vyšších stupňů studia a badatelskou činnost [FRANTOVÁ, 2010]

3.2.2 Současnost knihovny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Uživatelé

K 31. 12. 2011 byl celkový počet uživatelů knihovny 20 520. Celková skladba uživatelů – viz dotazník.

Provozní doba

Knihovna je otevřena ve všední dny od 9:00 do 20:00, v sobotu pak od 10:00 do 14:00 hod.

Knihovní fond a jeho financování

V roce 2011 dosáhly celkově knihovní fondy Filozofické fakulty 1 099 348 knihovních jednotek. Z velké většiny se jedná o knihy, vázané časopisy a vysokoškolské kvalifikační práce. Oborové knihovny FF UK v tomto roce zaevidovaly do svých fondů 19 892 knihovních jednotek. Knihovna Jana Palacha zaznamenala roční přírůstek 8 231 knihovních jednotek. Finanční prostředky na nákup literatury do fondů knihovny jsou hrazeny z několika zdrojů (fakulta, granty, rozvojové projekty). Za nákup elektronických i tištěných informačních zdrojů vydala fakulta ze svého rozpočtu 2 722 000,- Kč.

V roce 2011 byly také investovány finanční prostředky do revize knihovního fondu, byly prováděny knihařské vazby časopisů, převazby a opravy knih v hodnotě 182 000,-

Kč. Za další finanční prostředky byl restaurován poškozený historický fond Knihovny dějin umění.

Výpůjčky

Na celofakultní bázi bylo zaznamenáno celkem 138 000 výpůjček (88 000 prvních výpůjček a 50 000 prodloužených). Počet čtenářů i výpůjček se oproti roku 2010 mírně zvedl, počet rezervací zdvojnásobil.

V rámci meziknihovni výpůjční služby (MVS) poskytly knihovny Filozofické fakulty 690 dokumentů uživatelům jiných knihoven a 305 dokumentů bylo vypůjčeno pro uživatele knihoven Filozofické fakulty z jiných knihoven.

Reprografické služby

V knihovně jsou uživatelům k dispozici dva samoobslužné multifunkční kopírovací stroje, na kterých je možné kopírovat, tisknout i skenovat.

Elektronické služby

Všechny dostupné licencované databáze jsou zpřístupněny pomocí Portálu elektronických zdrojů UK (PEZ). V roce 2011 měli uživatelé knihoven FF UK zpřístupněno 65 oborových a multioborových databází. Licenční poplatky za tyto databáze z převážné většiny hradí Ústřední knihovna UK. Na nákup elektronických informačních zdrojů v roce 2011 vynaložila FF UK 1 257 000,- Kč.

Referenční služby

Knihovna pořádala hlavně vzdělávání informační gramotnosti pro své uživatele a také přednášky o práci s informačními zdroji v celkovém rozsahu 93 vyučovacích hodin, kterých se zúčastnilo 1 023 uživatelů. V rámci projektu InGram byly vytvořeny studijní materiály pro podporu výuky informační gramotnosti.

Evidenční publikační činnost

Knihovna sbírala data veřejně publikovaných prací od interních pracovníků Filozofické fakulty, do celouniverzitní databáze jich v roce 2011 bylo uloženo 2 250.

Speciální služby

Mezi hlavní služby, které jsou poskytovány nad rámec klasických knihovnických služeb, lze zařadit půjčování elektronických knih na externí čtecí zařízení formou offline výpůjčky z databází Ebrary a EBSCO. Dále možnost vracet zapůjčené knihy mimo výpůjční dobu pomocí tzv. biblioboxů, které jsou umístěny v hlavní budově Filozofické fakulty, ale také v ulici Celetné nebo Hyberské.

Propagace knihovny

Knihovna se propaguje díky svým webovým stránkám, které jsou dostupné na adrese: <http://knihovna.ff.cuni.cz/>. Zde uživatelé a zájemci naleznou veškeré informace o knihovně. Velmi zajímavou a stále aktualizovanou stránku má knihovna na Facebooku (www.facebook.com/kjpfuk).

Obrázek č. 12 – Internetové stránky knihovny FF UK v Praze, zdroj: <http://knihovna.ff.cuni.cz/>.

Obrázek č. 13 - Prezentace knihovny FF UK v Praze na Facebooku, zdroj: www.facebook.com

Personální zajištění

Ve všech knihovnách Filozofické fakulty v roce 2011 bylo zaměstnáno 49 pracovníků. V samotné centrální knihovně Jana Palacha pak bylo zaměstnáno 9 pracovníků.

Prostory a materiální vybavení

Knihovna sídlí v suterénu hlavní budovy Filozofické fakulty na Náměstí Jana Palacha. Z důvodu možného zaplavení prostor knihovny, které jsou umístěny pod úrovní ulice, je spodní patro opatřeno tzv. betonovou vanou, která má zabránit vniknutí vody do prostor knihovny.

V knihovně jsou čtenářům k dispozici 3 oborové studovny s volnými výběry odborné literatury, periodik a beletrie. Dále je v knihovně počítačová studovna, týmová studovna, 161 studijních míst a 30 počítačů s přístupem na internet a k elektronickým informačním zdrojům. V knihovně nechybí odpočinkové zóny, samoobslužná i normální šatna, uzamykatelné boxy, ad.

Obrázek č. 14 – Knihovna FF UK Praha (vlastní fotografie)

3.3 Knihovna Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze (FTVS UK)

3.3.1 Historie knihovny Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy

Ústřední tělovýchovná knihovna (dále jen ÚTK) vznikla z knihovny České obce sokolské (ČOS). K jejímu vzniku je nutno se vrátit na konec 19. století. ČOS byla založena r. 1889 a měla svou knihovnu při tajemnickém úřadě, ve které se shromažďovala literatura koupená, vydaná ČOS i vyměněná s gymnastickými evropskými svazy, se kterými byla ve styku.

Na počátku první světové války byly knihy a časopisy dány do vazby, knihy srovnány podle obsahu do skupin (české a zahraniční) a v roce 1915 byly místnosti ČOS zapečetěny a knihovna uzavřena. Znovu otevřena byla teprve v prosinci roku 1918. V tomto období byla knihovna pouze náhodně doplňována.

Po přestavění Michnova paláce na Tyršův dům získala knihovna v roce 1925 upravenou místnost ve druhém poschodí, kam byl přestěhován celý knihovní fond. Byla uspořádána vynikajícím knihovníkem Ladislavem Janem Živným z Univerzitní knihovny, který vytvořil soustavu třídění pro ÚTK, ve které byly zastoupeny všechny obory, na nichž spočívala sokolská práce tělocvičná, ideová i osvětová. Knihovna sloužila ke studijním účelům a neměla řádnou výpůjční dobu, vedla ji knihovnice prof. B. Stýblová. Byla tehdy největší a nejmodernější spolkovou knihovnou u nás a jejím dalším úkolem bylo pomáhat knihovnám v sokolských jednotách a župách po stránce technické a obsahové. Knihovna se stále rozrůstala, při zahájení činnosti v Tyršově domě měla 6 318 svazků, koncem r. 1939 přes 8 000 svazků. V té době byla stále soustavně doplňována, užívali ji přední pracovníci tělovýchovy i posluchači vysokých škol. Byla doplňována dary i celými knihovnami (např. knihovnou dr. Beránka, Klenky, knihami z pozůstalosti Ignáta Hermanna aj.).

Se začátkem druhé světové války a nebezpečí náletů byla knihovna zapečetěna a celý Tyršův dům byl nacisty uzavřen. Knihy byly částečně rozkradeny a zčásti poslány na různá místa v Čechách (do Mělníka, do Liberce, na zámek v Suchoradech u Štětí, na Ministerstvo školství a na francouzské a jugoslávské velvyslanectví). Část Němci zařadili do knihovny „Reinhard Heydrichsstiftung für wissenschaftliche Forschung in

Prag, Institut für Europäische Völkerkunde und Völkerpsychologie“. Signatury a razítka tohoto Institutu jsou dodnes v některých knihách k nalezení.

Po r. 1945 byl stav knihovny žalostný, ale knihy se začaly do ÚTK pomalu vracet. O pomoc byl požádán Památkový úřad a Zemský národní výbor, ale i veřejnost pomáhala nalézt ztracené knihy. Rodiny pozůstalých darovaly knihovny a knihy, do knihovny byly odevzdány i konfiskáty. Tím se knihovna doplnila skoro do původního stavu. V květnu r. 1946 bylo zvoleno nové předsednictvo ČOS a knihovní komise. Předsedala jí vědecká pracovnice v oboru knihovnictví dr. M. L. Černá, lektorka knihovnictví na Komenského univerzitě v Bratislavě a Karlově univerzitě v Praze. Byl schválen nový knihovní řád a nové uspořádání knihovny.

Po komunistickém převratu v r. 1948 se sjednocením tělovýchovy stala knihovna skutečně ústřední pro obor tělesné výchovy. Sjednocující svazy měly své knihovny dát do ÚTK, pro neporozumění činovníků se tak bohužel úplně nestalo. Do knihovny se dostala knihovna Dělnického tělocvičného hnutí (DTJ), Svazu československých turistů a velká část šermířské literatury, spolu s knihovnou mistra šermíře Josefa Pavelky. Od r. 1949 byla na návrh dr. M. L. Černé prováděna v knihovně excerptce sokolského periodického tisku, která byla pak doplněna i dalším tiskem a docházejícími časopisy a vznikla tak bibliografie tělesné výchovy. V roce 1959, vydáním zákona o jednotné síti knihoven, byla ÚTK určena pro obor tělesné výchovy.

Roku 1953 vznikla naše první vysoká škola tělesné výchovy - Institut tělesné výchovy a sportu, založený podle tzv. „sovětských zkušeností“. ÚTK připadla od září 1953 této nové vysoké škole a dostala mnoho nových úkolů. Její fondy byly doplněny tak, aby sloužila i škole i hnutí. Byla doplňována literaturou proletářskou. Knihovně byla také přidělena kvóta zahraničních časopisů z tělesné výchovy, lékařství a sportu tak, že měli pracovníci přehled o vědecké práci ze svého oboru na celém světě [Waitová].

V roce 1960 se Ústřední tělovýchovná knihovna stala fakultní knihovnou Univerzity Karlovy a nastal její velký rozvoj. Fondy knihovny byly systematicky doplňovány českou i zahraniční odbornou literaturou z oborů tělesné výchovy a sportu i dalších podpůrných disciplín.

V roce 1990 byla knihovna spolu s Fakultou tělesné výchovy a sportu přestěhována do Veleslavína, kde sídlí dodnes [Ohlédnutí za padesáti lety aneb od ITVS k FTVS UK, 2003].

3.3.2 Současnost knihovny fakulty Tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy

Uživatelé

Na konci roku 2010 knihovna registrovala 3 437 uživatelů, o rok později již 3 546. Podrobná skladba uživatelů – viz dotazník.

Provozní doba

Studovna je otevřena uživatelům od pondělí do čtvrtka (9:30-18:00) a v pátek pouze do 15:00 hod. Otevírací doba výpůjčního oddělení je od pondělí do čtvrtka (9:30-12:00/13:00-16:00) a v pátek od 9:30 do 13:00.

Knihovní fond a jeho financování

Vzhledem k dlouhé historii knihovny a k tomu, že do roku 1989 získávala povinný výtisk z nakladatelství Olympie, je knihovní fond velmi bohatý a rozsáhlý.

Obsahuje 316 112 knihovních jednotek, roku 2011 byl zaznamenán přírůstek 2 215 knihovních jednotek. V tomto roce knihovna také odebírala 119 titulů seriálových publikací (113 v tištěné formě a 6 ve formě elektronické i tištěné) ve 130 exemplářích. Finančních prostředků investovala knihovna do svého fondu 700 000,- Kč, cca polovinu do časopisů.

Výpůjčky

Knihovna celkem absenčně v roce 2011 vypůjčila 15 816 knihovních jednotek, z nichž 2 768 bylo výpůjček prodloužených. V rámci meziknihovní výpůjční služby propůjčila do jiných knihoven 17 titulů a poskytla 21 tištěných kopií daných titulů. Naopak z jiných knihoven bylo vypůjčeno 22 knihovních titulů a získáno 24 kopií v tištěné formě. Žádanku o meziknihovní výpůjčku je možné podat online prostřednictvím webových stránek knihovny – tato služba je však jen pro knihovny, ne pro uživatele.

Fakultní knihovna také využila službu mezinárodní meziknihovní výpůjčky, kdy si vypůjčila 5 titulů a získala 16 vytištěných kopií.

Knihovna svým uživatelům bohužel nenabízí službu objednání si knihy přímo z domova, ze svých počítačů, a tak si uživatelé musejí přijít knihu vyhledat a objednat osobně do knihovny.

Reprografické služby

Ve studovně knihovny je k dispozici tiskárna a kopírovací stroj. Uživatelé si mohou pořizovat kopie z dokumentů, které má knihovna ve fondu. Kopírování funguje formou mincovníku. Jedna strana kopie A4 stojí 2,- Kč, avšak pokud si chce uživatel nakopírovat něco z dokumentů s datem vydání 1950 a starším, musí za jednu kopii A4 zaplatit korun 5.

Elektronické služby

Svým uživatelům zpřístupňuje fakultní knihovna online přístup do své databáze, mohou si knihy vyhledat, prohlížet si diplomové práce, atd. Není však zaveden systém objednání si knih online. V rámci Univerzity je také možnost prohledávat si multioborové databáze. Z rozpočtu tělovýchovné knihovny je hrazena databáze SportDiscus, která ročně stojí 120 000,- Kč.

Referenční služby

Každý rok organizuje knihovna školení pro své uživatele (především pro první ročníky), které jsou zaměřeny na seznámení se s fondem knihovny a jejím fungováním. V roce 2011 bylo pořádáno osm takovýchto školení, kterých se zúčastnilo 60 uživatelů.

Evidenční publikační činnost

Knihovna pomáhá fakultním pedagogům s publikační činností, tedy hlavně s její evidencí. Žádná statistická data o tom, kolik v kterém roce bylo evidováno publikací, neregistruje.

Speciální služby

Vzhledem k tomu, že knihovna nemá žádné speciální skupiny uživatelů, tak ani nenabízí žádné extra služby. Jediné, co je možné využít, je bezbariérový přístup (plošina).

Propagace knihovny

Knihovna nevyužívá propagační činnosti formou sociálních sítí. Jedinou propagací jsou její internetové stránky (<http://www.ftvs.cuni.cz/knihovna/index.htm>), které jsou však velmi zastaralé a nemoderní (viz obrázek č. 15). Na nových stránkách se ovšem již pracuje. V současné době se z webové prezentace její uživatelé dozvědí otevírací dobu,

kontakty na knihovníky, mohou se připojit k online katalogu knihovny či se dočtou základní informace o nabízených službách.

Obrázek č. 15 - Internetové stránky knihovny FTVS UK v Praze, zdroj: <http://www.ftvs.cuni.cz/knihovna/index.htm>

Personální zajištění

Ředitelkou knihovny je PhDr. Jana Bělíková, která v knihovně pracuje od roku 1995. Dále má knihovna 6 zaměstnanců, kteří mají velmi pestrou a rozmanitou práci i pracovní dobu. Jedna knihovnice má na starost katalogizaci, další pracuje jeden celý týden ve studovně a druhý katalogizuje. Třetí knihovnice se zabývá katalogizací a službou MVS. Ve výpůjčním protokolu má knihovna svého jediného muže, který se také stará o správu systému a statistiky. Pátým zaměstnancem je knihovnice, která se zabývá publikační činností a správou časopisů a šestá knihovnice se stará o akvizici, databáze a sestavuje rešerše. A těchto 6 zaměstnanců se také střídá 2x týdně ve výpůjčkách a ve studovně (jsou rozděleni na 2 skupiny – jedna skupina zabezpečuje studovnu a výpůjční protokol v pondělí a ve středu a druhá skupina v úterý a ve čtvrtek).

Prostory a materiální vybavení

Knihovna sídlí v Praze, v ulici Josefa Martího č. p. 31, v budově fakulty Tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. V této budově jsou pro knihovnu vyhrazeny v přízemí, nalevo od vchodu. Má zde k dispozici kanceláře, výpůjční pult a studovnu. Sklady knihovny jsou v nevyhovujících prostorách ve sklepích, odkud musí personál knihovny nosit objednané knihy v taškách. Uvažovalo se a chýlilo se k možnosti

vybudování malého příručního výtahu pro transport knih, ale bohužel z tohoto záměru pro nedostatek financí sešlo.

Uživatelé mají ve studovně k dispozici 42 studijních míst, je zde také 14 počítačů, devět z nich slouží k vyhledávání v katalogu, na zbývajících pěti je možné využít přístupu na internet nebo se přihlásit k síti wifi.

Obrázek č. 16 – Knihovna FTVS UK Praha (vlastní fotografie)

3.4 Knihovna Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě (PraF UK)

3.4.1 Historie knihovny Právnické fakulty Univerzity Komenského

Knihovna Právnické fakulty Univerzity Komenského byla v letech 1979-1991 součástí Ústřední knihovny a studijního a informačního střediska společenskovedních pracovišť Univerzity Komenského. Až v roce 1991 vznikla samostatná knihovna Právnické fakulty a téhož roku získala fakulta statut Evropského dokumentačního střediska a toto středisko se stalo součástí knihovny. Spolu s ostatními fakultami se i fakulta Právnická zapojila do budování online souborného katalogu a do zřizování databáze, která eviduje publikační činnost pracovníků fakulty v systému VLTS/VIRTUA. V roce 2005 došlo pak ke kompletní rekonstrukci knihovny a modernizaci technického zařízení, čímž vznikla moderní, funkční a prostorově vyhovující knihovna [BUDAYOVÁ, 2007].

3.4.2 Současnost knihovny Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

Uživatelé

Knihovna registruje 3 874 uživatelů, přesná skladba – viz dotazník.

Provozní doba

Otevírací doba knihovny je od pondělí do čtvrtka od 9:00 do 16:00, v pátek pak od 9:00 do 14:00.

Knihovní fond a jeho financování

Na konci roku 2011 byl celkový počet knihovních jednotek ve fondu knihovny 108 878, přičemž roční přírůstek činil 3 637 svazků. Výrazný podíl představovaly závěrečné práce (bakalářské, diplomové, rigorózní a doktorandské), kterých do fondu přibylo 536. Koupí do knihovního fondu přibylo 649 svazků, výměnou devět svazků a darem se podařilo získat 335 knihovních jednotek. V průběhu roku 2011 knihovna odebírala 166 titulů časopisů (z toho 105 zahraničních) v celkovém počtu 202 exemplářů. Knihovna také využila možnosti získat online dokumenty zdarma, těchto 15 souborů je umístěných na speciálně vyhrazeném počítači v prostoru výpůjček a jsou k dispozici všem uživatelům.

Za skripta a učebnice neutrácí knihovna žádné prostředky, neboť je získává z fakultního vydavatelství. Do elektronických knih a časopisů investuje ročně cca 19 125,- Kč a do tištěných knih a časopisů cca 522 750,- Kč, z grantových projektů v roce 2011 čerpala knihovna na koupi tištěných knih a časopisů cca 308 550,- Kč.

Výpůjčky

Celkový počet výpůjček dosáhl v roce 2011 počtu 129 132, z toho bylo 17 612 absenčních a zbytek připadl na výpůjčky prezenční (monografie, periodika a elektronické zdroje).

V rámci služby MVS zaslala knihovna 25 dokumentů jiným knihovnám.

Reprografické služby

Knihovna disponuje dvěma kopírovacími stroji, které slouží výhradně na kopírování si materiálů z fondu knihovny. Fungují buď na karty, které je možné si v knihovně zakoupit (za 4 nebo 6 EUR), nebo na mince. Dále je uživatelům k dispozici skener a tiskárna (jedna strana A4 stojí 10 centů).

Elektronické služby

EIZ jsou zajišťovány na univerzitní úrovni, tedy společně pro 13 fakult Univerzity Komenského. Na jeden rok měla knihovna z grantu předplacenou databázi Westlaw, nyní usilují o Kluwer Law Journals. Knihovna také nabízí vzdálený přístup k EIZ. Souborný online katalog Akademické knihovny UK je přístupný všem uživatelům. Zahrnuje také závěrečné práce, které jsou od r. 2006 přístupné online pro uživatele v rámci Univerzity Komenského.

Referenční služby

Knihovna pořádá pro studenty prvních ročníků semináře informačního vzdělávání.

Evidenční publikační činnost

V roce 2011 bylo do databáze Evidenční publikační činnosti vloženo 409 bibliografických záznamů. Databáze neobsahuje jen záznamy o publikovaných dokumentech, ale také ohlasy na tyto práce. Pro potřeby fakulty a také kvalifikačního postupu pedagogů bylo z databáze vypracováno 43 výstupů. Knihovna také sestavila bibliografii učitelských prací za léta 2005-2010 s celkovým počtem 2 409 bibliografických záznamů.

Speciální služby - Evropské dokumentační centrum (EDC)

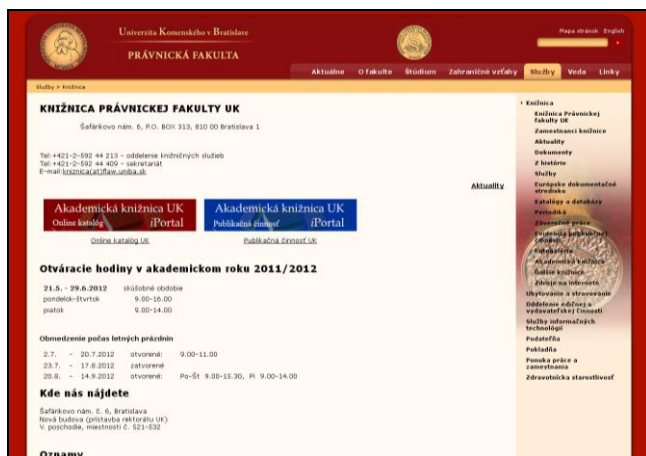
Hlavním posláním EDC je pomáhat příslušné škole rozvíjet a konsolidovat výuku a výzkum v oblasti evropské integrace, poskytovat informace o Evropské unii nejen studentům, ale i veřejnosti a účastnit se debat o Evropské unii [Europe Direct, 2012].

Evropské dokumentační centrum při Právnické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, které spravuje knihovna Právnické fakulty, v roce 2011 zaznamenalo přírůstek 150 monografií, z nichž 18 bylo v elektronické podobě, dále 18 titulů časopisů (pět v elektronické podobě). Součástí práce střediska bylo poskytování referenčních služeb a konzultací týkajících se vyhledávání dokumentů - zejména legislativy EU,

rozsudků Evropského soudního dvora a vyhledávání v databázi Eur-lex i v jiných databázích EU. Dále EDC vypracovává rešerše z evropského práva a zprostředkovává přednášky o evropském právu. Za Univerzitu Karlovu EDC spravuje Univerzitní knihovna, která není klasickou knihovnou, ale tzv. manažerským pracovištěm.

Propagace knihovny

Veškeré informace o knihovně jsou k nalezení na jejích webových stránkách (<http://www.flaw.uniba.sk/index.php?id=1742>). Uživatelé si mohou ověřit otevírací dobu, seznámit se se službami, které knihovna nabízí, zjistit kontakty na zaměstnance, online databázi, ad. V rámci sociální sítě Facebook nemá knihovna svou vlastní prezentaci, ale na Facebooku se prezentuje Univerzitní knihovna, která zastřešuje všechny knihovny fakult Univerzity Komenského.

Obrázek č. 17 – Internetové stránky knihovny PraF UK Bratislava, zdroj: <http://www.flaw.uniba.sk/index.php?id=1742>

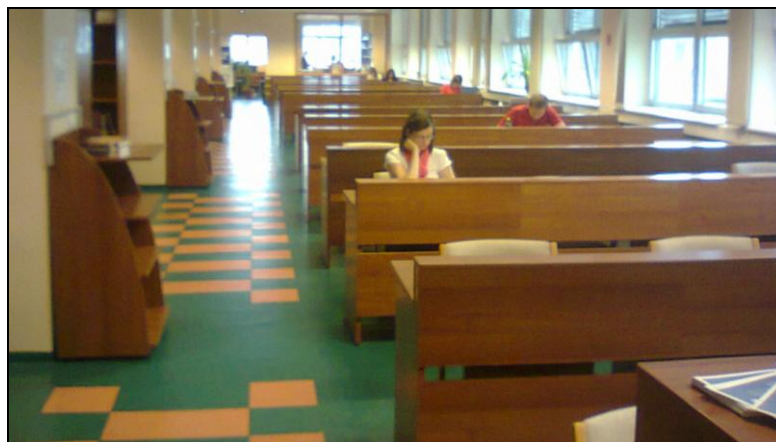
Personální zajištění

Ředitelkou knihovny je Mgr. Anna Budayová, která v této funkci působí od roku 2007, dříve však také pracovala v knihovně Právnické fakulty, v bibliograficko-informačním oddělení. V roce 2011 bylo v knihovně zaměstnáno 12 pracovníků.

Prostory a materiální vybavení

Knihovna sídlí v budově na Šafárikově náměstí č. 6, v pátém poschodí. Uživatelům je k dispozici studovna monografií s volným výběrem, kde je 58 studijních míst s možností připojení do wifi sítě a zde jsou také dva počítače k vyhledávání literatury. Další studovnou je studovna periodik, ve které je 12 míst, dva počítače a jeden skener. Uživatelé mají možnost využít 16 počítačů s připojením na internet, které jsou umístěné

v prostorách výpůjčního protokolu. Tyto počítače také slouží k vyhledávání v souborném online katalogu, posílání elektronických žádank, rezervování dokumentů nebo prodlužování výpůjční lhůty.

Obrázek č. 18 – Knihovna PraF UK Bratislava (vlastní fotografie)

3.5 Knihovna Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě (FiF UK)

3.5.1 Historie knihovny Filozofické fakulty Univerzity Komenského

Význam knihovny a potřebu přístupu k studijní literatuře si pedagogové filozofické fakulty uvědomovali ihned po založení fakulty. Již v roce 1921 se začaly vytvářet první seminární knihovny (historická, etnografická, hudebně-vědecká, slovanská) a pedagogický sbor žádal tehdejší Ministerstvo školství a národní osvěty o přidělení větší částky peněz na realizaci rozsáhlého nákupu knih pro tyto seminární knihovny. V akademickém roce 1922/23 bylo ve fondech knihoven již více než 40 000 knihovních jednotek a začal být problém s nedostatečnými prostory i nevhodným umístěním knihoven. Ve 30. a 40. letech 20. století se pokračovalo s budováním seminárních knihoven, postupně jich bylo vytvořeno 21. Od roku 1950 se na vysokých školách začaly zakládat celofakultní ústřední knihovny, jsou to knihovny většinou určené pro vnitřní potřebu svých fakult, jejich cílem bylo budovat knihovní fond s důrazem na doplňování vhodné literatury a centrální poskytování odborných knihovnických služeb. Současně také měly řídit a koordinovat práce jednotlivých seminářů a zabezpečovat literaturu a časopisy pro potřeby celé fakulty. Na Filozofické fakultě vznikla ústřední

knihovna v říjnu 1950, založení této knihovny nemělo negativní dopad na tehdejší seminární knihovny, protože ústřední knihovna se zaměřila na doplňování a zpřístupňování literatury pro společný základ.

Roku 1978 bylo rozhodnuto o vytvoření Ústřední knihovny a Studijně-informačního střediska, společenskovedních informací Univerzity Komenského sloučením Ústřední knihovny Filozofické fakulty, Právnické fakulty a Ústavu marxismu-leninismu. Mnoho seminárních knihoven se bránilo této centralizaci, a tak se na fakultě podařilo udržet část seminárních knihoven v téměř původním rozsahu až do současnosti. S rozpadem komunistického státu byla ukončena také činnost Studijně-informačního střediska a 1. dubna 1991 opětovně vznikla Ústřední knihovna Filozofické fakulty Univerzity Komenského [GONDOVÁ, 2011].

3.5.2 Současnost knihovny Filozofické fakulty Univerzity Komenského

Uživatelé

V roce 2011 bylo v knihovně registrováno 4 900 uživatelů. Podrobná skladba viz dotazník.

Provozní doba

Knihovna je otevřena v pondělí a ve středu od 10:00 do 18:00, v úterý a ve čtvrtek od 9:00 do 18:00 a v pátek pak od 9:00 do 14:00 hod.

Knihovní fond a jeho financování

Na konci roku 2011 činil knihovní fond 422 359 knihovních jednotek a v tomto roce bylo do fondu doplněno 7 096 jednotek (z toho zakoupených 2 458 k.j.). Celkově bylo investováno do knihovního fondu 77 026 EUR (cca 1 955 690,- Kč). Na financování se podílí Filozofická fakulta a také katedry z grantových prostředků. Knihovna odebírá 333 titulů časopisů (z nichž 131 je slovenských a 202 zahraničních) ve 399 exemplářích, ovšem pouze 116 titulů získává koupí, ostatní tituly dostává darem nebo výměnou. Uživatelé knihovny mají také umožněn přístup k úplným textům cca 79 500 titulů elektronických časopisů a 74 000 elektronických knih.

Výpůjčky

V roce 2011 bylo vypůjčeno 90 602 knihovních jednotek (z toho 83 102 knih a kvalifikačních prací a 7 500 tištěných periodik). V rámci meziknihovní výpůjční služby bylo poskytnuto 58 výpůjček jiným knihovnám a 10 výpůjček bylo zrealizováno z jiných knihoven.

Reprografické služby

Knihovna disponuje dvěma samoobslužnými kopírovacími stroji (jeden je umístěn ve studovně a druhý v čítárně). Kopírování je možné přes ISIC kartu, kterou si studenti dobíjí na příslušných místech.

Elektronické služby

Náklady na elektronické informační zdroje jsou poskytovány z rektorátu Univerzity Komenského. Knihovna je účastníkem konsorcií NISPEZ (Národní informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku) a EBSCO. Knihovna také využívá vyhledávací portál pro vědu a výzkum Scientia.sk (http://metalib.cvtisr.sk/V/9HNP9CDNFHUY4DAHD7TFUBR8LH7E88EHH2P44MV_CMNLLQC1M44-20201?RN=160497411&pds_handle=GUEST). Uživatelé knihovny mohou využívat vzdáleného přístupu k elektronickým informačním zdrojům, objednat si z katalogu knihovny knihu pomocí elektronické žádanky nebo si prodloužit výpůjční dobu knihy.

Referenční služby

V průběhu roku 2011 se uskutečnilo pět různých seminářů a školení a 32 akcí informační výchovy, které byly zaměřeny na vyhledávání v online katalogu, v databázi publikační činnosti, posílání elektronických žádanek, využívání externích informačních zdrojů, ad. Individuální konzultace jsou také poskytovány studentům prvních ročníků, zvláště pak na začátku každého akademického roku. Již třetím rokem jsou také pořádány kurzy pro doktorandy denního studia, které jsou zaměřeny na všeobecné informace o systému knihoven na Slovensku, na Univerzitě Komenského, ale také na práci s plnotextovými databázemi, ad. Kurzu se již zúčastnilo 36 doktorandů.

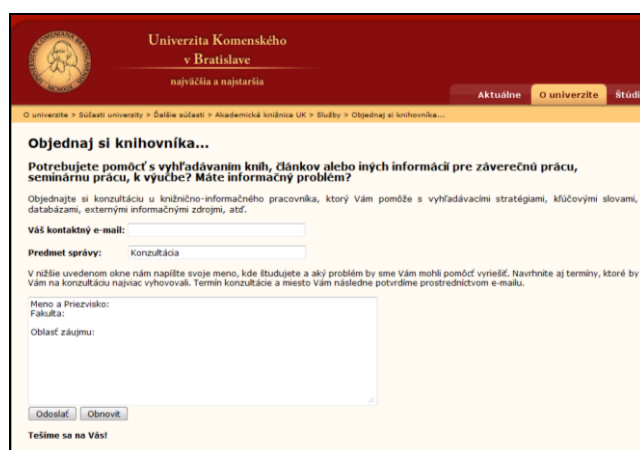
Evidenční publikační činnost

Knihovna v plném rozsahu provádí evidenci, zpracování, poskytování výstupů a přehledů publikační činnosti. Po celý rok je databáze publikační činnosti průběžně aktualizována nejen o nové záznamy, ale také o recenze a citace. V roce 2011 bylo za Filozofickou fakultu do databáze vloženo 1 015 záznamů, celkový počet bibliografických záznamů fakulty byl 35 940 (údaje k 16.1.2012).

Speciální služby

Pro slabozraké a nevidomé studenty jsou upravovány texty v Centru podpory pro studenty se specifickými potřebami. Centrum bylo založeno a začalo fungovat v akademickém roce 1993/94 a jeho hlavním záměrem je pomáhat při integraci studentů se zrakovým postižením do vysokoškolského studia a života.

Další tzv. službou nad rámec je služba Objednej si knihovníka – viz. Obrázek č.

Univerzita Komenského
v Bratislave
najväčšia a najstaršia

Aktuálne O univerzite Štúdiu

O univerzite > Súčasť univerzity > Čiže súčasť > Akademická knižnica UK > Služby > Objednej si knihovníka...

Objednej si knihovníka...

Potrebujete pomoc s vyhľadávaním kníh, článkov alebo iných informácií pre záverečnú prácu, seminárnu prácu, k výučbe? Máte informálny problém?

Objednajte si konzultáciu u knižnično-informačného pracovníka, ktorý Vám pomôže s vyhľadávacími stratégiami, kľúčovými slovami, databázami, externými informačnými zdrojmi, atď.

Váš kontaktný e-mail:

Predmet správy:

V nižšie uvedenom okne nám napíšte svoje meno, kde študujete a aký problém by sme Vám mohli pomôcť vyriešiť. Navrhnete aj termíny, ktoré by Vám na konzultáciu najviac vyhovovali. Termín konzultácie a miesto Vám následne potvrdíme prostredníctvom e-mailu.

Meno a priezvisko:

Fakulta:

Oblasť záujmu:

Tešíme sa na Vás!

Obrázek č. 19 – Služba Objednej si knihovníka v knihovně FiF UK Bratislava, zdroj: <http://www.uniba.sk/index.php?id=3526>

Propagace knihovny

Knihovna se propaguje pomocí svých webových stránek, které jsou k dispozici na: <http://www.uniba.sk/index.php?id=1998>. Zde jsou popsány nabízené služby knihovny, otevírací doba, odkazy na databáze, přístup do souborného online katalogu, ad. V rámci sociální sítě Facebook nemá knihovna svou vlastní prezentaci.

Obrázek č. 20 – Internetové stránky knihovny FiF UK Bratislava,
zdroj: <http://www.uniba.sk/index.php?id=1998>

Personální zajištění

Ředitelkou knihovny je PhDr. Daniela Gondová, knihovna má dále 27 zaměstnanců, kteří pracují v oddělení získávání a zpracování fondů, v bibliograficko-informačním oddělení, v oddělení knihovnických služeb a v částkových knihovnách.

Prostory a materiální vybavení

Knihovna má k dispozici prostory ve 2. a 3. poschodí budovy na Šafárikově náměstí. Kde disponuje studovnou s 64 studijními místy, čítárnou a 12 počítači.

Obrázek č. 21 – Knihovna FiF UK Bratislava (vlastní fotografie)

3.6 Knihovna Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Komenského v Bratislavě (FTVŠ UK)

3.6.1 Historie knihovny FTVŠ UK v Bratislavě

Knihovna začala psát svou historii spolu s Fakultou tělesné výchovy a sportu v roce 1960, kdy sídlily v univerzitních prostorách v ulici Viliama Paulínyho Tótha č.p. 1. Jádrem fondu bylo tvořeno převedeným knižním fondem ze zrušené Vysoké školy pedagogické v Bratislavě. Tento fond tvořil cca 5000 knihovních jednotek odborné, společenskovědní i jiné literatury. Již se vznikem knihovny se začaly knihy půjčovat, nejprve pouze absenčně, od roku 1966 také formou prezenčních výpůjček (to bylo spojené hlavně s otevřením studovny, která měla 10 míst). V této době se začala také specializovat a vytvářet struktura fondu, literatura mimo obor byla přesunuta do jiných institucí.

Stěhováním fakulty roku 1969 do budovy Lafranconi získala knihovna nové, vhodnější prostory. Byl také vypracován organizační a knihovní řád, což přineslo zkvalitnění a rozšíření služeb, zlepšení ochrany knihovního fondu a vymezení práv a povinností mezi uživateli a knihovnou samotnou.

Po roce 1975 byla zahájena přestavba knihoven na studijní a informační střediska, poradní sbor rektora vybral dvě fakulty, které splňovaly podmínky přestavby, mezi nimi byla i Fakulta tělesné výchovy a sportu (druhou byla Lékařská fakulta Univerzity Komenského). Byla tím oceněna i práce knihovny a vedení fakulty. Tento projekt obsahoval zavedení mechanizace a automatizace, reorganizaci pracovních činností, personální přeobsazení a zabezpečení vyhovujícího materiálního vybavení. Na svou dobu byl tento projekt velmi pokrokový. A roku 1985 byl změněn i název knihovny na: Ústřední knihovna a Studijní a informační středisko FTVŠ UK. V té době měla knihovna dvě oddělení (knihovnu a informační oddělení).

V devadesátých letech 20. století získala knihovna nový název (Knihovna FTVŠ UK), přešlo se na elektronické zpracování knihovního fondu, postupně se začaly budovat databáze a v roce 1999 se přešlo na knihovnicko-informační systém VTLS/VIRTUA, jehož součástí byla akvizice, katalogizace, seriály a výpůjčky.

Na začátku 21. století byla knihovna přestěhována z důvodu nevyhovujících prostor do 2. poschodí budovy. Do té doby sídlila v přízemí, kde byl knihovní fond vystavován

velmi vlhkému prostředí a také návštěvníci blízkého bazénu rušili uživatele ve studovně [50 rokov Fakulty telesnej výchovy a športu UK, 2010].

3.6.2 Současnost knihovny FTVŠ UK v Bratislavě

Uživatelé

Na konci roku 2011 knihovna registrovala 1 906 čtenářů. (viz dotazník)

Provozní doba

Knihovna je otevřena svým uživatelům každý všední den od 8:30 do 12:00 a od 13:00 do 16:00, vyjma pátku, kdy je v odpoledních hodinách otevřena pouze do 13:30 hod.

Knihovní fond a jeho financování

Ve fondu knihovny se nachází 42 751 knihovních jednotek, v roce 2011 činil přírůstek knihovního fondu 743 knihovních jednotek (zahrnuje závěrečné práce a knihy). Knihovna v tomto roce odebírala 89 titulů periodik, z toho 62 bylo zahraničních a 27 slovenských. Co se týká finančních prostředků investovaných do rozšíření knihovního fondu (knihy a časopisy), tak do nich v roce 2011 vložila knihovna 8 096,86 EUR (cca 205 882,- Kč).

V průběhu roku proběhla také revize fondu, kdy bylo zjištěno 32 ztracených dokumentů.

Výpůjčky

V roce 2011 knihovna zrealizovala 26 430 výpůjček, z nichž 14 243 bylo prezenčních a 12 187 absenčních. V rámci meziknihovní výpůjční služby bylo provedeno 18 výpůjček. Uživatelé mohou zasílat požadavky na knihy pomocí elektronické žádanky, v roce 2011 jich takto objednali 1 555. Online si mohou čtenáři také prodlužovat výpůjční lhůtu, to využilo 501 čtenářů nebo si kontrolovat stav svého čtenářského konta.

Reprografické služby

Knihovna nenabízí svým uživatelům možnost kopírování si materiálů z dokumentů, nemá totiž ve svém vybavení kopírovací stroje.

Elektronické služby

Fakultní knihovna se podílí na budování knihovnicko-informačního systému Akademické knihovny Univerzity Komenského, která je producentem dvou vlastních databází: databáze publikační činnosti a souborného online katalogu. Elektronické informační zdroje jsou poskytovány přes Univerzitu.

Referenční služby

Knihovnou jsou pořádány odborné informační semináře pro pedagogy a doktorandy, které jsou zaměřeny na efektivní vyhledávání informací, jejich další zpracování a také na práci s elektronickými informačními zdroji přístupnými Univerzitou Komenského.

Evidenční publikační činnost

V databázi publikační činnosti má knihovna Tělesné výchovy a sportu 10 397 záznamů, v roce 2011 jich přibýlo 313.

Speciální služby

Knihovna nemá ve své nabídce žádné speciální služby.

Propagace knihovny

Knihovna se propaguje díky svým webovým stránkám, které jsou přístupné na adrese: <http://www.fsport.uniba.sk/index.php?id=47>. Jsou zde k nalezení kontakty na pracovníky knihovny, otevírací doba, přehled nabízených služeb, online katalog, vstup do EIZ, ad. Na sociální síti Facebook nemá fakulta svou vlastní prezentaci.

Obrázek č. 22 - Internetové stránky knihovny FTVŠ UK Bratislava, zdroj: <http://www.fsport.uniba.sk/index.php?id=47>

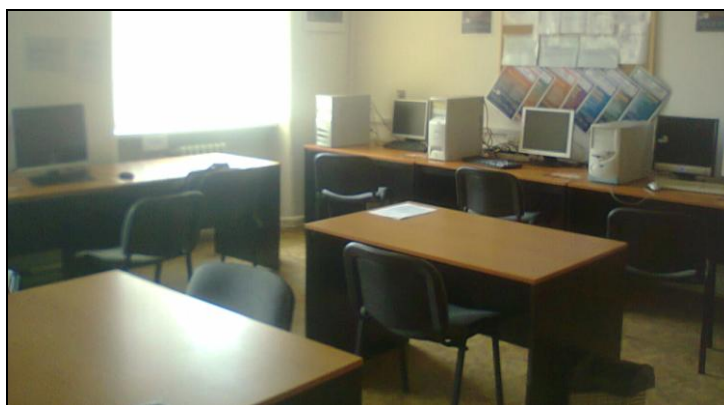
Personální zajištění

Ředitelkou knihovny je Mgr. Lubica Grebečiová, která zde působí od roku 1982. Dále má knihovna pět zaměstnankyň. Po jedné v dokumentačním oddělení, katalogizačním oddělení a časopiseckém oddělení a dvě pracují v oddělení výpůjček.

Prostory a materiální vybavení

Knihovna sídlí v budově Lafranconi, stejně jako fakulta Tělesné výchovy a sportu Univerzity Komenského, na Nábřeží armádního generála Ludvíka Svobody č. 9.

V knihovně se nachází dvě studovny, v kterých je uživatelům k dispozici 19 studijních míst. Knihovna disponuje 16 počítači, z nichž 6 je přístupných uživatelům ve studovně. Každá knihovnice má také svůj vlastní počítač, tyto počítače procházejí pomalou obměnou za nové – modernější. V roce 2011 byli takto vyměněny čtyři.

Obrázek č. 23 – Knihovna FTVŠ UK Bratislava (vlastní fotografie)

Knihovna by měla od příštího akademického roku (2012/2013) disponovat studovnou. Momentálně je to počítačová učebna, která není celodenně využívána, takže bude čtyři hodiny sloužit pro výuku a čtyři hodiny denně bude fungovat jako studovna knihovny s 20 studijními místy s 20 počítači, s kterými je počítáno pro potřeby studentů i pro vyhledávání v katalozích. Bude tam zabezpečována také poradenská a konzultační služba (vyhledávání v katalozích knihoven, v dostupných databázích, v databázích publikační činnosti, online knihách a časopisech, ad.).

4. Vyhodnocení dotazníků

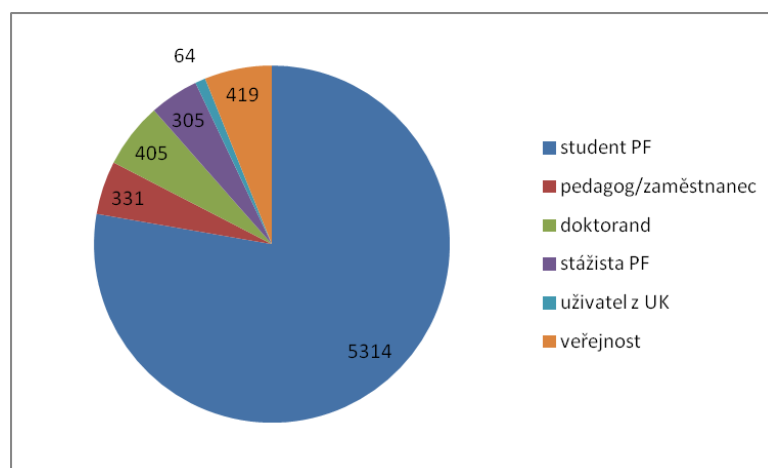
Cílem výzkumu bylo zhodnocení současného stavu vybraných vysokoškolských knihoven, získání informací o velikosti fondu, elektronických zdrojích, nabízených službách a připravovaných novinkách. Jejich srovnání v rámci Univerzity Karlovy v Praze a Univerzity Komenského v Bratislavě je popsáno v kapitole č. 5 této diplomové práce.

Výzkum byl realizován v období první poloviny roku 2012 mezi ředitelkami knihoven analyzovaných v kapitole 3 formou dotazníků a doplňujících rozhovorů. Dotazník je přiložen v příloze č. 1.

4.1 Vyhodnocení dotazníku – knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

I. Uživatelé knihovny Právnické fakulty UK

Celkový počet uživatelů knihovny je 6 838. V kategorii student PF je registrováno 5314 uživatelů, v kategorii pedagog a zaměstnanec 331 uživatelů. Doktorandů je registrováno 405, 305 stážistů PF, z řad veřejnosti je registrováno 419 uživatelů a dalších uživatelů z Univerzity Karlovy knihovna registruje 64.

Graf č. 1 - Skladba uživatelů knihovny PrF UK v Praze

Knihovna registruje uživatele z těchto speciálních skupin:

- zahraniční studenti
- zahraniční lektori

- zdravotně postižení
- odborná veřejnost

II. Fond knihovny PF UK v Praze

Velikost fondu knihovny

Knihovna má ve svém fondu celkem 179 709 monografií, učebnic, skript a vázaných periodik. Počet periodik nesledují, ročně předplácí 292 titulů periodik ve 369 exemplářích. E-knihy nekupují jednotlivě, pouze jako součást databází (např. e-brary).

Nejžádanější typ dokumentů ze strany uživatelů

Nezodpovězeno

Prostředky na akvizici (ročně)

V roce 2011 knihovna investovala do elektronických knih a časopisů 873 568,- Kč. Za tištěné knihy, časopisy, skripta a učebnice dala knihovna v roce 2011 3 780 762,- Kč.

III. Elektronické informační zdroje

Financování EIZ

Do nákupu EIZ knihovna ročně investuje cca 900 000,- Kč. Do konsorcií neinvestuje.

Konsorcia

V konsorciích je knihovna zastoupena Ústřední knihovnou UK. V příkladech paní ředitelka uvádí Proquest, Web of Knowledge, Scopus nebo EBSCO.

Vzdálený přístup k EIZ

Knihovna nabízí vzdálený přístup k EIZ.

Nástroje pro správu EIZ

Knihovna má přístup k Elektronické knihovně časopisů (EZB) a k Oborové bráně Právo.

IV. Služby

Služby pro zahraniční a zdravotně postižené studenty

Zahraníční účastníci kurzů Erasmus a LLM (Master of Law) užívají služby knihovny v režimu studentů Právnické fakulty. V měsících květen-červenec je knihovna k dispozici účastníkům letních škol (UNI Texas, UNI San Francisco). Frekventanti letních škol využívají pouze prezenční služby.

Knihovna je vybavena technickým zařízením pro zrakově znevýhodněné studenty a určenou kontaktní osobou, která zajišťuje speciální služby.

Služby informačního vzdělávání pro uživatele

Knihovna pořádá exkurze pro nové uživatele a příležitostné prezentace EIZ.

V. Další směřování a rozvoj knihovny

Novinky

Knihovna chystá prodloužení otevírací doby během zkouškového období.

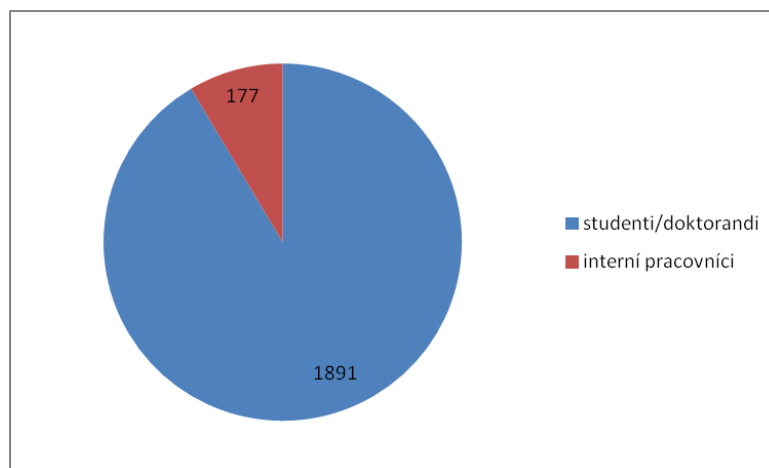
Sen ředitelky knihovny, který by chtěla uskutečnit

Paní ředitelka Mouchová vzhledem k svému věku neočekává žádné plnění snů. Svému nástupci přeje, aby se mu podařilo získat pro knihovnu kvalitní skladové prostory a pro uživatele rozšíření počtu studijních míst a zřízení kolektivní knihovny.

4.2 Vyhodnocení dotazníku – knihovna Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

I. Uživatelé knihovny Právnické fakulty UK

Knihovna registruje 3874 registrovaných uživatelů. Studentů je registrováno 1891, v této kategorii jsou zařazeni i doktorandi. Pedagogové, zaměstnanci fakulty a vědečtí pracovníci jsou zařazeni v kategorii interní pracovníci a těch knihovna registruje 177.

Graf č. 2 - Skladba uživatelů knihovny PraF UK v Bratislavě

Knihovna registruje uživatele z těchto speciálních skupin:

- zahraniční studenti
- zahraniční lektori
- zdravotně postižení
- odborná veřejnost

II. Fond knihovny PF UK v Bratislavě

Velikost fondu knihovny

Knihovní fond čítá celkem 108 878. 3906 skript, 4338 učebnic. Obsahuje 40 000 monografií, 5 100 svazků periodik a 131 elektronických knih.

Nejžádanější typ dokumentů ze strany uživatelů

Nejžádanějším typem dokumentů v knihovně Právnické fakulty UK v Bratislavě jsou skripta, učebnice a zákoníky.

Prostředky na akvizici (ročně)

Knihovna ročně investuje do elektronických knih a časopisů 750 EUR (cca 19 125,- Kč). Do tištěných knih a časopisů 20 500 EUR (cca 522 750,- Kč) + 12 100 EUR (cca 308 550,- Kč) z grantových prostředků. Skripta a učebnice získává knihovna z fakultního vydavatelství.

III. Elektronické informační zdroje

Financování EIZ

EIZ jsou zabezpečovány na univerzitní úrovni, tedy společně pro 13 fakult Univerzity Komenského. Jednou měla knihovna na jeden rok z grantu zaplacenou databázi Westlaw, nyní usilují o Kluwer Law Journals.

Konsorcia

Řeší se přes univerzitu.

Vzdálený přístup k EIZ

Knihovna nabízí vzdálený přístup k EIZ.

Nástroje pro správu EIZ

ANO

IV. Služby

Služby pro zahraniční a zdravotně postižené studenty

Zahraněním uživatelům poskytuje knihovna konzultaci v cizím jazyce a pomoc při vyhledávání v elektronickém katalogu.

Pro slabozraké uživatele má knihovna k dispozici lupu, pro vozíčkáře bezbariérový přístup a zabezpečuje jim pomoc, kterou potřebují.

Služby informačního vzdělávání pro uživatele

Knihovna každý rok pořádá pro první ročníky semináře informačního vzdělávání.

V. Další směřování a rozvoj knihovny

Novinky

Žádné -

Sen ředitelky knihovny, který by chtěla uskutečnit

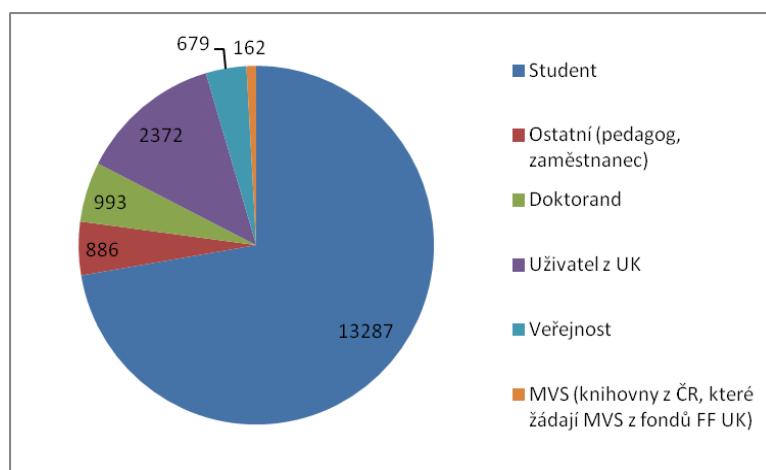
Paní ředitelka Budayová by si přála kompletní automatizované zpracování celého knihovního fondu, včetně historického fondu a zmodernizování prostor skladu.

4.3. Vyhodnocení dotazníku – knihovna Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

I. Uživatelé knihovny FF UK v Praze

Celkový počet čtenářů/uživatelů knihovny k 31. 12. 2011 byl 20 520. Z toho v kategorii student 13 287 uživatelů, v kategorii zaměstnanec, kde jsou zahrnuti i pedagogové fakulty 886 uživatelů, doktorandů je registrováno v knihovně 993, z řad veřejnosti 679, 2 372 dalších uživatelů z Univerzity Karlovy a ještě je zahrnuta kategorie MVS, to jsou knihovny, které žádají MVS z fondů knihovny Filozofické fakulty, těch je 162.

Skladba uživatelů FF UK v Praze

Graf č. 3 – Skladba uživatelů knihovny FF UK v Praze

Knihovna registruje následující speciální skupiny uživatelů:

- zahraniční studenty
- zahraniční lektory
- zdravotně postižené
- odbornou veřejnost

II. Fond knihovny FF UK v Praze

Velikost fondu knihovny

K 31.12.2011 obsahoval knihovní fond knihovny FF UK celkem 1 099 348 knihovních jednotek, který zahrnuje skripta, učebnice a monografie. Počet periodik, které knihovna odebírá, je 456 titulů domácích i zahraničních v 510 exemplářích.

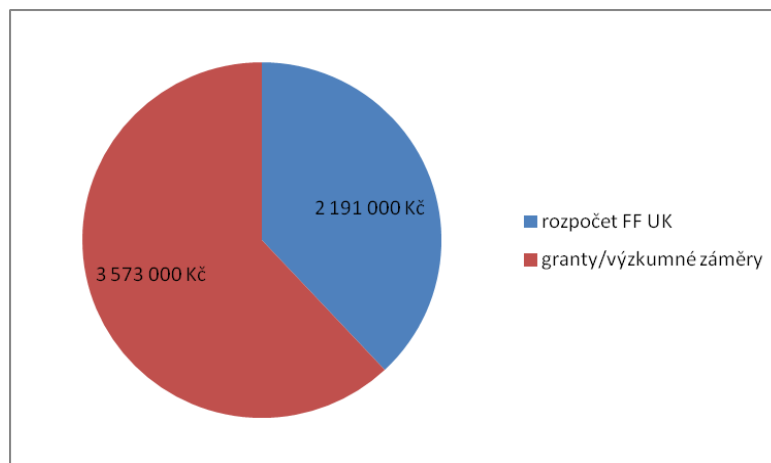
Co se týká počtu elektronických knih, tak knihovna trvale nakupuje 43 titulů plus využívá online kolekci e-knih viz <http://pez.cuni.cz/eknihy/?lang=cs>

Nejžádanější typ dokumentů ze strany uživatelů

Nejžádanější a nejpůjčovanější je literatura, která je doporučována ke studiu ve formě, která je k dispozici. Vedou však tištěné monografie a učebnice a dále pak periodika.

Prostředky na akvizici (ročně)

Knihovna za rok 2011 vydala na nákup elektronických knih a časopisů (tištěných i elektronických) 842 000,- Kč. Za tištěné knihy, skripta, učebnice a neperiodické publikace 1 350 000,- Kč. Způsob čerpání finančních prostředků na nákup odborné literatury, periodik a beletrie byl rozdělen z peněz rozpočtu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a z grantů a výzkumných záměrů. Celkem bylo čerpáno 5 764 000,- Kč, z rozpočtu FF UK 2 191 000,- Kč a z grantů/výzkumných záměrů 3 573 000,- Kč

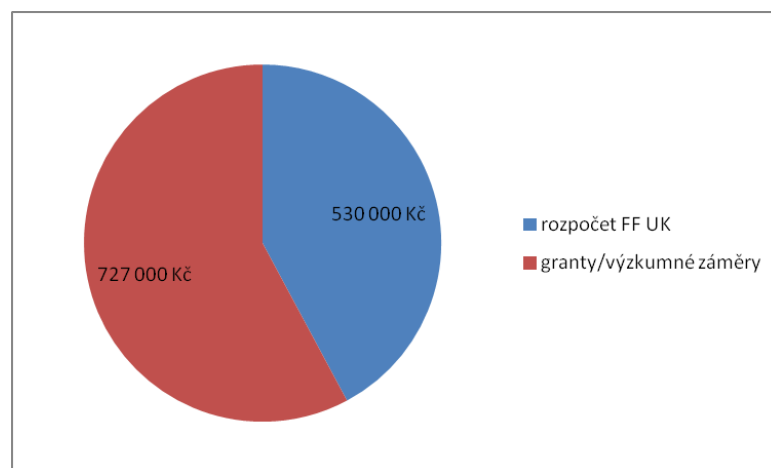

Graf č. 4 – Financování akvizice v knihovně FF UK v Praze

III. Elektronické informační zdroje (EIZ)

Financování EIZ

Knihovna Filozofické fakulty UK ročně investuje do nákupu EIZ 1 257 000,- Kč (rok 2011), z toho do konsorcií 530 000,- Kč a z grantů a výzkumných záměrů je do EIZ poskytováno 727 000,- Kč.

Graf č. 5 – Financování EIZ v knihovně FF UK v Praze

Konsorcia

Knihovna FF UK je účastníkem několika konsorcií na nákup EIZ.

Jsou to:

- Elektronické a informační zdroje pro knihovnictví a informační vědu (projekt INFOZ č. VZ09006)
- Elektronické zdroje pro výzkum anglofonních literatur (EZAL, č. VZ09020)
- Internetové informační zdroje pro výzkum v oboru filmových studií (pokračující konsorciální licence/2010-2011, MSM/VZ)
- Plnotextové informační zdroje pro hudbu a hudební vědu – časopisy, nahrávky, partitury (projekt INFOZ č. VZ09006)
- Litterae Ante Portas (projekt INFOZ č. VZ09008)
- Informační zdroje pro efektivní výzkum v medicíně a v psychologii v ČR (projekt INFOZ č. VZ 09022)

Vzdálený přístup k EIZ

Knihovna FF UK v Praze nabízí vzdálený přístup k EIZ pouze studentům a zaměstnancům Filozofické fakulty UK.

Nástroje pro správu EIZ

Knihovna FF UK má k dispozici metavyhledavač (metalib.is.cuni.cz) a Portál elektronických zdrojů (pez.cuni.cz). Záznamy e-knih, nakoupených z kolekcí jsou integrovány do souborného katalogu Univerzity Karlovy (ckis.cuni.cz)

IV. Služby

Služby pro zahraniční a zdravotně postižené studenty

Zahraníční studenti mají stejná práva jako domácí studenti, řídí se výpůjčním řádem. Žádné speciální služby jim knihovna nenabízí, jen v období letních škol mají v knihovně zázemí i vzhledem k její otevírací době během prázdnin. Pro sluchově postižené je k dispozici Mediatéka Jazykového centra, která podporuje výuku anglického jazyka.

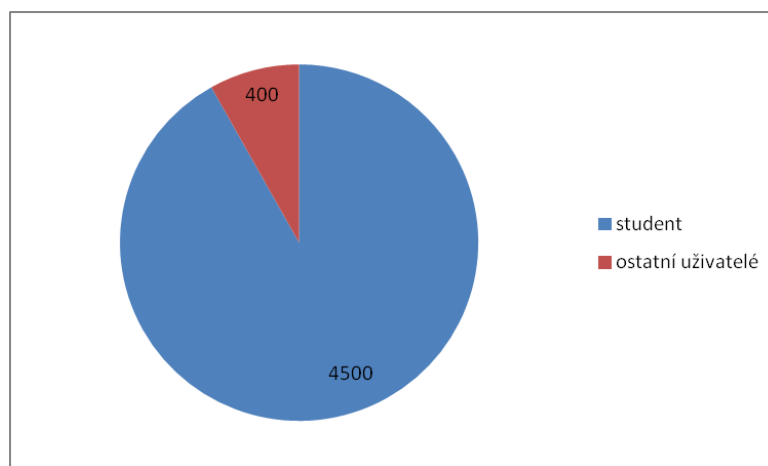
Služby informačního vzdělávání pro uživatele

Knihovna nabízí semináře k elektronickým informačním zdrojům/ve vyhledávání v katalogu. Materiály k informační gramotnosti jsou dostupné na elektra.ff.cuni.cz.

4.4 Vyhodnocení dotazníku – knihovna FiF UK v Bratislavě

I. Uživatelé knihovny FiF UK v Bratislavě

Počet čtenářů/uživatelů knihovny je 4 900. Z toho 4 500 studentů a 400 uživatelů z jiných kategorií, do kterých jsou započítáni i pedagogové a zaměstnanci Filozofické fakulty.

Graf č. 6 – Skladba uživatelů knihovny FiF UK v Bratislavě

Knihovna registruje uživatele z těchto speciálních skupin:

- zahraniční studenti
- zahraniční lektori
- zdravotně postižení
- odborná veřejnost

II. Fond knihovny FF UK v Bratislavě

Velikost fondu knihovny

Knihovna má ve svém fondu celkem 422 359 knih a vázaných periodik, tištěných periodik má ve svém fondu 333 a elektronických knih 51 000.

Nejžádanější typ dokumentů ze strany uživatelů

Nejžádanějším typem dokumentů jsou knihy.

Prostředky na akvizici (ročně)

Finanční prostředky se nerozlišují podle typu dokumentu, ale knihovna ročně získá od Filozofické fakulty 16 000 EUR (cca 408 000,- Kč) na knihovní fond.

III. Elektronické informační zdroje (EIZ)

Financování EIZ

Tyto náklady jsou hrazeny penězi z rektorátu Univerzity Komenského v Bratislavě, z fakulty tedy nejdou žádné prostředky na financování EIZ.

Konsorcia

Knihovna je účastníkem těchto konsorcií:

- NISPEZ (Národní informační systém podpory výzkumu a vývoje na Slovensku)
- EBSCO

Vzdálený přístup k EIZ

Knihovna nabízí vzdálený přístup k EIZ.

Nástroje pro správu EIZ

Knihovna využívá vyhledávací portál pro vědu a výzkum Scientia.sk

(http://scientia.cvtisr.sk/V/7MTX8TE7IQYU731VAKNL5IF4LHFRV62HQXSUNIIBLR6S1CXQMI-00693?RN=12228235&pds_handle=GUEST)

IV. Služby

Služby pro zahraniční a zdravotně postižené studenty

Zahranční studenti využívají služeb tak, jako domácí studenti. Pro slabozraké a nevidomé studenty se upravují texty v Centru podpory pro studenty se specifickými potřebami. Centrum bylo založeno a začalo fungovat v akademickém roce 1993/94.

Jeho hlavním záměrem je pomáhat při integraci studentů se zrakovým postižením do vysokoškolského studia a života.

Služby informačního vzdělávání pro uživatele

Pro doktorandy nabízí knihovna semestrální kurz Informační zdroje. Pro ostatní uživatele je poskytována služba Objednej si knihovníka.

V. Další směřování a rozvoj knihovny

Novinky

Zavedení avíz o délce výpůjční lhůty/implementace modulu automatického upomínkování.

Sen ředitelky knihovny, který by chtěla uskutečnit

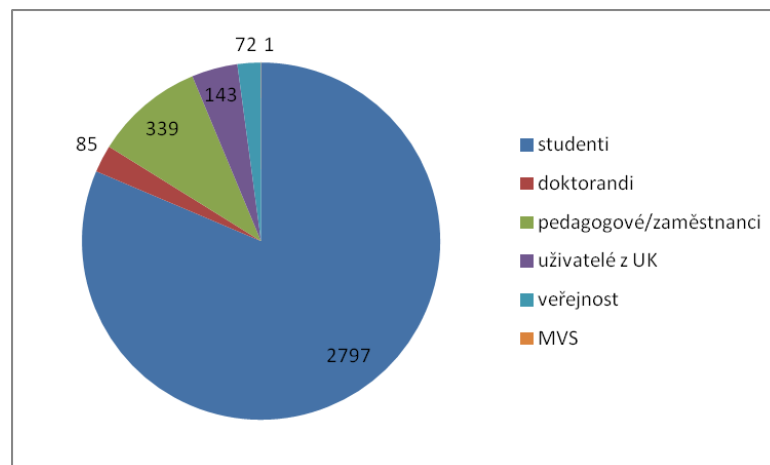
Paní ředitelka Gondová by chtěla, aby byla postavena nová účelová budova pro centrální univerzitní knihovnu.

4.5 Vyhodnocení dotazníku – knihovna Fakulty tělesné výchovy a sportu UK v Praze

I. Uživatelé knihovny FTVS UK

K 31. 12. 2010 bylo registrováno 3 437 uživatelů, z toho z kategorie student 2 797, z kategorie doktorand 85. Pedagogů a zaměstnanců má knihovna registrováno 339. Z řad veřejnosti registruje knihovna 72 uživatelů a 143 uživatelů z jiných fakult Univerzity Karlovy. Co se týká MVS, tak knihovna FTVS registruje jednu knihovnu v rámci meziknihovní výpůjční služby.

Na konci roku 2011 měla knihovna již o 109 uživatelů více, bohužel nebylo k dispozici jejich složení.

Graf č. 7 - Skladba uživatelů knihovny FTVS UK v Praze

Knihovna registruje uživatele z těchto speciálních skupin:

- odborná veřejnost

II. Fond knihovny FTVS UK v Praze

Velikost fondu knihovny

K poslednímu dni roku 2011 knihovní fond obsahoval 316 112 fyzických jednotek. Počet titulů seriálových publikací byl 119, z nichž 113 jich je pouze v tištěné formě a 6 jak ve formě tištěné, tak i elektronické. Elektronické knihy knihovna nevlastní, jsou přístupné přes univerzitní databázi.

Nejžádanější typ dokumentů ze strany uživatelů

Nejžádanějším typem dokumentů jsou učebnice a skripta, která jsou vydávána v Gradě.

Prostředky na akvizici (ročně)

Knihovna investuje ročně 120 000,- Kč do plnotextového zdroje pro časopisy a sportovní medicínu SPORTDiscus.

III. Elektronické informační zdroje

Financování EIZ

Veškeré vynaložené prostředky do EIZ jsou financovány přes Univerzitu

Konsorcia

Řeší se přes Univerzitu.

Vzdálený přístup k EIZ

Přes Univerzitu

Nástroje pro správu EIZ

Přes Univerzitu

IV. Služby

Služby pro zahraniční a zdravotně postižené studenty

Knihovna nemá registrované žádné zahraniční studenty.

Pro postižené uživatele je k dispozici bezbariérový vstup řešený formou plošiny.

Služby informačního vzdělávání pro uživatele

Knihovna každý rok pořádá pro první ročníky semináře informačního vzdělávání.

V. Další směřování a rozvoj knihovny

Novinky

Na novinky nejsou příliš peníze, ale knihovna by se chtěla i přesto soustředit na nákup elektronických knih.

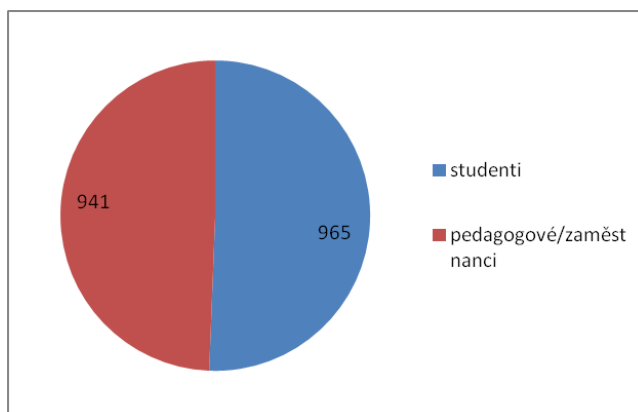
Sen ředitelky knihovny, který by chtěla uskutečnit

Paní ředitelka Bělíková by byla ráda, kdyby se zlepšila komunikace mezi knihovnou a fakultou/vyučujícími. Aby například knihovna věděla, z kterých skript se budou studenti následující akademický rok učit a měla je pro studenty zajištěny v dostačujícím rozsahu.

4.6 Vyhodnocení dotazníku – knihovna Fakulty tělesné výchovy a sportu UK v Bratislavě

I. Uživatelé knihovny FTVS UK v Bratislavě

Celkový počet čtenářů/uživatelů knihovny je 1 906. Knihovna registruje jen dvě kategorie uživatelů: studenti, kterých je registrováno 965 a pedagogové/zaměstnanci, těch knihovna registruje 941.

Graf č. 8 - Skladba uživatelů knihovny FTVS UK v Bratislavě

Knihovna registruje uživatele z těchto speciálních skupin:

- zahraniční studenti
- zdravotně postižení
- odborná veřejnost

II. Fond knihovny FTVS UK v Bratislavě

Velikost fondu knihovny

Knihovna má ve svém fondu 42 751 knihovních jednotek a odebírá 89 titulů časopisů.

Nejžádanější typ dokumentů ze strany uživatelů

Knihy a skripta typu studijní literatury.

Prostředky na akvizici (ročně)

Nezodpovězeno

III. Elektronické informační zdroje

Financování EIZ

Na základě objednávání periodik v distribuční firmě Suweco (v roce 2011 v objemu 7304,76 EUR) je knihovna členem konsorcií, které poskytují členům následné slevy na předplatné časopisů, atd.

Konsorcia

Přes Univerzitu

Vzdálený přístup k EIZ

Přes Univerzitu

Nástroje pro správu EIZ

Přes Univerzitu

IV. Služby

Služby pro zahraniční a zdravotně postižené studenty

Všechny služby, které knihovna poskytuje, mohou využívat i zahraniční studenti.

Pro zdravotně postižené studenty nenabízí knihovna žádné speciální služby.

Služby informačního vzdělávání pro uživatele

Ano

V. Další směřování a rozvoj knihovny

Novinky

Knihovna by měla od příštího akademického roku (2012/2013) disponovat studovnou. Momentálně je to počítačová učebna, která není celodenně využívána. Takže bude čtyři hodiny sloužit pro výuku a čtyři hodiny denně bude fungovat jako studovna knihovny s 20 studijními místy s 20 počítači, které budou k dispozici studentům i pro potřeby vyhledávání v katalozích.

Dále se postupně dávají do CVTI /Centrum vědeckotechnických informací SR/ digitalizovat fond knihovny, momentálně se digitalizují všechny ročníky fakultního sborníku Acta facultatis Universitae.

Sen ředitelky knihovny, který by chtěla uskutečnit

Paní ředitelka Grebečiová se snaží o zřízení větší studovny s volným přístupem k literatuře, časopisům, slovníkům a encyklopediím, jejíž součástí by byla konzultační a poradenská služba při vyhledávání v katalogu, dostupných databázích a rešeršování.

5. Srovnání vybraných knihoven a analýza získaných dat

Tato kapitola bude věnována srovnání vybraných vysokoškolských knihoven a jejich analýze pomocí analýzy silových polí.

Model analýzy silových polí (Force-Field Analysis) vytvořil americkým psycholog Kurt Lewin jako nástroj na řešení problémů při efektivním plánování a zavádění změny v organizacích. Lewin identifikoval v organizaci tzv. tlaky nebo síly, které buď podporují otevřenost jako nevyhnutelný předpoklad změny, anebo ji odporují a potlačují ji.

Nejprve je potřeba identifikovat síly na obou stranách, poté je třeba je „změřit“ (ohodnotit jejich význam a vliv na požadovanou změnu). Změna může nastat dvěma způsoby: zesílením sil, které změnu podporují nebo redukováním sil, které ji odporují a působí proti ní [JINDRA, 2008].

5.1 Srovnání knihoven Právnických fakult Univerzity Karlovy a Univerzity Komenského

Knihovny PrF v Praze/PraF UK v Bratislavě (údaje za rok 2011)		
Kritéria	Praha	Bratislava
Registrovaní uživatelé celkem	6 838	3 874
Provozní doba	Po-pá 9:00 – 20:00 So 9:00 – 16:00	Po-čt 9:00 – 16:00 Pá 9:00 – 14:00
Velikost knihovního fondu	179 709 svazků	108 878 svazků
Přírůstek	4 011 svazků	3 637 svazků
Počet odebíraných periodik	313	166 titulů časopisů (105 zahraničních), 202 exemplářů
Finanční prostředky investované do fondu	4 654 330,- Kč	850 425,- Kč (dle kurzu ČNB z 16.7.2012)
Registrované výpůjčky	91 350 prezenčních výpůjček 25 661 absenčních výpůjček	111 520 prezenčních výpůjček 17 612 absenčních výpůjček
Meziknihovní výpůjční služba	180 svazků jiným knihovnám 34 z jiných knihoven	25 svazků jiným knihovnám
Objednané knihy pomocí Elektronické	ano	ano

žádanky		
Elektronické prodlužování výpůjční doby	ano	ano
Reprografické služby	3 samoobslužné kopírky	2 kopírovací stroje, skener, tiskárna
Elektronické služby	Knihovna nabízí desítky databází, celá řada je zakupována centrálně za celou Univerzitu. Např.: EBSCO, Proquest, WOK. Z rozpočtu Právnické fakulty hrazeny: HeinOnline, Kluwer Law Journals Online, Westlaw, MPEPIL, Beck-Online Oborová brána Právo Historická sbírka knihovny Právnické fakulty UK Vzdálený přístup k EIZ	EIZ zabezpečovány na univerzitní úrovni. Vzdálený přístup k EIZ. Např.: SCOPUS, WOK, Proquest. Na jeden rok měla z grantu předplacenou databázi Westlaw. Nyní usiluje o Kluwer Law Journals.
Referenční služby	Exkurze pro první ročníky – seznámení se základními službami Realizováno 36 exkurzí / pro 333 studentů	Semináře informačního vzdělávání pro studenty prvních ročníků.
Publikační činnost	V roce 2011 vloženo 1 027 publikací, 516 přijato do databáze Registru informací o výsledcích státem podporovaného výzkumu a vývoje	V roce 2011 vloženo 354 bibliografických záznamů. Celkem: 7 958
Speciální služby	Zařízení pro zrakově znevýhodněné studenty / uživatele	Evropské dokumentační centrum (EDC)
Propagace knihovny	Webová prezentace Prezentace na Facebooku Informační brožura – o službách, exkurzích Informační bulletin Excerpta Iuridica	Webová prezentace
Personální obsazení	ředitelka + 14 pracovních úvazků v hlavním pracovním poměru	Ředitelka + 12 pracovníků
Prostory knihovny	3 studovny / 200 studijních míst	Studovna monografií s volným výběrem / 58 studijních míst Studovna periodik / 12 míst
Materiální vybavení	19 počítačů s připojením na internet	2 počítače pro vyhledávání literatury ve studovně monografií 2 počítače pro vyhledávání ve studovně periodik 16 počítačů s připojením na internet v prostorách výpůjčního protokolu

Z veškerých získaných dat o knihovnách Právnických fakult Univerzity Karlovy a Univerzity Komenského vyplývá, že:

- Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze má téměř 2x více uživatelů než knihovna Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, pražská Právnická fakulta má však také 2x více studentů než fakulta bratislavská.
- Avšak na počet uživatelů má bratislavská knihovna velmi vysoký počet výpůjček za rok, převyšuje pražskou knihovnu o 12 121 výpůjček.
- Velikost knihovního fondu se také poměrně výrazně liší, pražská knihovna má ve svém fondu o 70 831 knihovních svazků více. To je alespoň z části dáno její delší historií. Roční přírůstek pražské knihovny činí 4 011 svazků, té bratislavské pak 3 637.
- Dalším bodem, ve kterém pražská knihovna převyšuje knihovnu bratislavskou je otevírací doba, pražská knihovna má otevřeno 58 hodin v týdnu, oproti tomu knihovna v Bratislavě pouze 33 hodin.
- Co se týká elektronických služeb, tak obě knihovny nabízejí svým uživatelům možnost objednání si a prodloužení knih online, vzdálený přístup k EIZ zpřístupňovaný centrálně přes univerzitu. Avšak studenti pražské Právnické fakulty mají k dispozici právnické databáze: HeinOnline, Kluwer Law Journal Online, Weslaw, MPEPIL a Beck-Online, oproti tomu bratislavští studenti práv v současné době nemají přístupnou žádnou databázi z oboru práv, jeden rok měla knihovna předplacenou databázi Weslaw, nyní usiluje o Kluwer Law Journals.
- Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy v roce 2011 investovala do nákupu knihovního fondu celkem 4 654 330,- Kč, oproti tomu knihovna Právnické fakulty Univerzity Komenského pouze 850 425,- Kč, za skripta a učebnice neutráci však knihovna žádné prostředky, neboť je získává z fakulního vydavatelství.

- Co se týká počítačového vybavení, tak na tom jsou obě knihovny prakticky stejně, pražská nabízí uživatelům k dispozici 19 počítačů s připojením na internet, ta bratislavská 16 (a další 4, které slouží pouze pro vyhledávání v katalogu).
- Avšak studijních míst má pražská knihovna mnohem více, disponuje 3 studovny s 200 studijními místy, bratislavská knihovna oproti tomu pouze 70 místy ve studovně monografií a studovně periodik.
- Knihovny se také liší co se týká prezentace na veřejnosti, bratislavská knihovna využívá pouze svých internetových stránek, oproti tomu pražská knihovna se prezentuje nejen pomocí svých internetových stránek, ale také na sociální síti Facebook a pomocí Informační brožury.

Analýza silového pole – Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

HYBNÉ SÍLY:

- finanční prostředky investované do fondu,
- elektronické zdroje (hlavně právnické databáze),
- propagace knihovny (mnoha formami),
- půjčování prezenčních knih přes víkend
- otevírací doba.

BRZDNÉ SÍLY:

- nevhodné umístění skladových prostor,
- omezení služeb pro uživatele mimo Právnickou fakultu UK.

Analýza silového pole – Knihovna Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

HYBNÉ SÍLY:

- Evropské dokumentační centrum,
- zájem (motivace) pracovníků,
- získávání skript a učebnic z fakultního vydavatelství.

BRZDNÉ SÍLY:

- nedostatek elektronických zdrojů z oboru právo,
- problémy (organizační/technické) s importem závěrečným prací do systému,
- nedostatečná propagace knihovny jinou formou než pomocí webových stránek (facebook, twitter, ad.).

5.2 Srovnání knihoven Filozofických fakult Univerzity Karlovy a Univerzity Komenského

Knihovny FF v Praze/FiF UK v Bratislavě (údaje za rok 2011)		
Kritéria	Praha	Bratislava
Registrovaní uživatelé celkem	20 520	4 900
Provozní doba	Po-pá 9:00 – 20:00 So 10:00 – 14:00	Po, St 10:00 – 18:00 Út, Čt 9:00 – 18:00 Pá 9:00 – 14:00
Velikost knihovního fondu	1 099 348 knihovních jednotek	422 359 knihovních jednotek
Přírůstek	19 892 knihovních jednotek (knihovny FF UK) 8 231 (Knihovna Jana Palacha)	7 096 knihovních jednotek
Počet odebíraných periodik	456 titulů / 510 exemplářů	333 titulů časopisů (202 zahraničních) / 399 exemplářů
Finanční prostředky investované do fondu	5 764 000,- Kč	1 955 690,- Kč (dle kurzu ČNB z 16. 7. 2012)
Registrované výpůjčky	138 000	47 038 prezenční výpůjčky 43 564 absenční výpůjčky
Meziknihovní výpůjční služba	690 do jiných knihoven	58 do jiných knihoven 10 z jiných knihoven
Objednané knihy pomocí Elektronické žádanky	ano	ano
Elektronické prodloužení výpůjční doby	ano	ano
Reprografické služby	2 kopírovací stroje	2 kopírovací stroje
Elektronické služby	Všechny dostupné licencované databáze jsou přístupné prostřednictvím Portálu elektronických služeb UK (PEZ).	Přes Univerzitu. Vzdálený přístup.

	Možnost stahování elektronických knih – z databáze Ebrary a EBSCO	
Referenční služby	Školení a semináře – zejména z oblasti informační gramotnosti - 93 vyučovacích hodin / 1 023 uživatelů	5 seminářů/školení 32 akcí informační výchovy (vyhledávání v online katalogu, využívání ex. Inf. zdrojů)
Publikační činnost	2 250 záznamů	1 015 záznamů Celkem 35 940
Speciální služby	Půjčování čteček elektronických knih Možnost vracení mimo výpůjční dobu – Biblioboxy Automaty s občerstvením Šatna Samoobslužná šatna	Služba Objednej si knihovníka Pro slabozraké a nevidomé studenty se upravují texty v Centru podpory pro studenty se specifickými potřebami. Centrum bylo založeno a začalo fungovat v akademickém roce 1993/94. Jeho hlavním záměrem je pomáhat při integraci studentů se zrakovým postižením do vysokoškolského studia a života.
Propagace knihovny	Webová prezentace Prezentace na sociální síti Facebook	Webová prezentace
Personální obsazení	ředitelka + 48 pracovníků Jana Palacha 9 zaměstnanců	28 zaměstnanců
Prostory knihovny	Počítačová studovna Týmová studovna Galerie se studijními místy Několik studoven 160 studijních míst ve studovnách	Studovna – 64 míst Čítárna
Materiální vybavení	30 počítačových stanic s přístupem na internet	12 počítačů s přístupem na internet Knihovní výtah

Knihovny Filozofických fakult lze velmi špatně porovnávat už jen proto, že pražská knihovna Jana Palacha je jednou z nejmodernějších a nejnovějších knihoven ve vysokoškolské síti v České republice a má tak samozřejmě nad jinými knihovnami, i tou Slovenskou, tzv. navrch. Z veškerých získaných dat o knihovnách Filozofických fakult Univerzity Karlovy a Univerzity Komenského vyplývá, že:

- Knihovna Jana Palacha má oproti knihovně Filozofické fakulty v Bratislavě delší otevírací dobu. Pražská knihovna je otevřena 59 hodin týdně (včetně soboty), ta bratislavská 39 hodin týdně.
- Pražská knihovna disponuje nepoměrně vyšším knihovním fondem (1 099 348 knihovních jednotek) než knihovna bratislavská, která má ve svém fondu

422 359 knihovních jednotek. I roční přírůstek pražské knihovny je téměř 3x vyšší než u knihovny bratislavské.

- Knihovna Filozofické fakulty má větší základnu uživatelů, kterých je 20 520, oproti tomu knihovna Filozofické fakulty v Bratislavě má uživatelů méně než 5 000.
- I v počtu ročních výpůjček je na tom pražská knihovna mnohem lépe, v roce 2011 registrovala 138 000 výpůjček, zato bratislavská knihovna „pouze“ 90 602.
- Co se týká materiálního a prostorového vybavení je na tom opět pražská knihovna neporovnatelně lépe, jelikož disponuje 160 studijními místy (bratislavská 64), navíc nabízí svým uživatelům několik studoven, dále počítačovou a týmovou studovnu. A o více jak polovinu počítačových stanic více nežli knihovna v Bratislavě.
- I v oblasti propagace si pražská knihovna vede lépe, má velmi dobře vedený svůj profil na Facebooku, kde čile komunikuje se svými uživateli. Tuto službu bratislavská knihovna Filozofické fakulty vůbec nevyužívá.
- Knihovna Filozofické fakulty Univerzity Karlovy disponuje také mnohem vyššími prostředky pro akvizici nežli knihovna bratislavská.

Analýza silového pole – Knihovna Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

HYBNÉ SÍLY:

- prostory knihovny,
- materiální vybavení,
- speciální služby (biblioboxy, půjčování elektronických čtecích zařízení),
- velikost knihovního fondu,
- otevírací doba.

BRZDNÉ SÍLY:

- Nedostatek prostor pro sloučení všech katederních knihoven do jedné.

Analýza silového pole – Knihovna Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

HYBNÉ SÍLY:

- příruční fond knihovny,
- výměna sborníků, knih a časopisů se zahraničními partnery,
- kurz Informační zdroje pro studenty doktorandského studia,
- schopnost individuálních konzultací (služba Objednej si knihovníka).

BRZDNÉ SÍLY:

- nedostatečná propagace knihovny formou sociálních sítí,
- neúplné informace o poskytovaných službách na webových stránkách knihovny,
- menší studijní prostory.

5.3 Srovnání knihoven fakult Tělovýchovy a sportu Univerzity Karlovy a Komenského Univerzity

Knihovny FTVS UK v Praze/FTVS UK v Bratislavě (údaje za rok 2011)		
Kritéria	Praha	Bratislava
Registrovaní uživatelé celkem	3 546	1 906
Provozní doba	Studovna: po-čt 9:30-18:00 pá 9:30 15:00 Výpůjčky: po-čt 9:30-18:00 pá 9:30-13:00	Po-čt 8:30-12:00/13:00-16:00 Pá 8:30-13:30
Velikost knihovního fondu	316 112 knihovních jednotek (stav k 31.12.2011)	42 751 knihovních jednotek (stav k 31.12.2011)
Přírůstek	2215 knihovních jednotek	743 knihovních jednotek
Počet odebíraných periodik	119 titulů/130 exemplářů	89 titulů/? Exemplářů
Finanční prostředky investované do fondu	700 000,- Kč	205 882,- Kč (dle kurzu ČNB z 16. 7. 2012)
Registrované výpůjčky	15 816	26 430
Meziknihovní výpůjční služba	Půjčeno: 17 titulů/21 tištěných kopií Vypůjčeno: 22 titulů/24 tištěných kopií	18 titulů
Objednané knihy	0 – služba neposkytována	1555

pomocí Elektronické žádanky		
Elektronické prodlužování výpůjční doby	0 – služba neposkytována	501
Reprografické služby	1 tiskárna / 1 kopírka	služba neposkytována
Elektronické služby	Online přístup do databáze V rámci univerzity prohledávání multioborových databází. Z rozpočtu FTVS UK hrazena databáze SportDiscus	V rámci Univerzity přístup do databází.
Referenční služby	Každoroční školení pro své uživatele (především pro první ročníky) – zaměřeny na seznámení se s fondem knihovny a jejím fungováním.	Informační semináře pro pedagogy a doktorandy – zaměřeny na efektivní vyhledávání informací a jejich zpracování a také na práci s el. zdroji
Publikační činnost	Knihovna pomáhá fakultním pedagogům s publikační činností. Roční údaje nejsou známy.	Knihovna přispívá do databáze publikační činnosti Univerzity Komenského. V roce 2011 vložila 313 záznamů.
Speciální služby	Bezbariérový přístup	-
Propagace knihovny	Webová prezentace	Webová prezentace
Personální obsazení	Ředitelka + 6 zaměstnanců	Ředitelka + 5 zaměstnanců
Prostory knihovny	1 studovna / 42 studijních míst	2 studovny / 19 studijních míst
Materiální vybavení	14 počítačů (9 z nich k vyhledávání v katalogu)	6 počítačů přístupných uživatelům ve studovně

Z veškerých získaných dat o knihovnách fakult Tělovýchovy a sportu Univerzity Karlovy a Univerzity Komenského vyplývá, že:

- Knihovna FTVS v Praze má díky své dlouhé a pestré historii mnohem rozsáhlejší fond, nežli knihovna v Bratislavě, o 273 361 knihovních jednotek více. I nyní je roční přírůstek knihovny v Praze více než 2x větší.
- Oproti tomu však bratislavská FTVS registruje mnohem více výpůjček, než knihovna pražská (o 10 614).
- Registrovaných uživatelů má více pražská FTVS (o 1 640), což je samozřejmě dáno také vyšším počtem studentů na fakultě.

- Pražská knihovna má také o něco delší otevírací dobu – 39,5 hodin týdně, bratislavská pak 31 hodin týdně.
- Velký rozdíl je také v poskytování elektronických služeb, kdy pražská knihovna vůbec nenabízí svým uživatelům objednání si knihy pomocí elektronické žádanky či elektronické prodlužování.
- Finančních prostředků pro koupi akvizice má více knihovna pražská, a to o cca 495 000,- Kč.
- Co se týká personálního obsazení, tak jsou na tom knihovny velmi podobně (pražská zaměstnává sedm pracovníků/níků, bratislavská šest).
- Se studijními místy pro své uživatele je na tom lépe knihovna pražská, která disponuje 42 studijními místy, ta bratislavská pouze 19.
- V knihovně FTVŠ v Bratislavě mají uživatelé k dispozici pouze šest počítačů, v pražské knihovně pak počítačů 14.

Analýza silového pole – Knihovna Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlově v Praze

HYBNÉ SÍLY:

- unikátní fond knihovny,
- zájem pracovníků o zlepšení komunikace s Fakultou

BRZDNÉ SÍLY:

- nevhodné skladové prostory,
- špatná komunikace s vedením Fakulty,
- nevyhovující internetové stránky,
- neexistující možnost elektronického objednání knih a prodlužování výpůjček.

Analýza silového pole – Knihovna Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Komenského v Bratislavě

HYBNÉ SÍLY:

- zájem (motivace) pracovníků,
- počet výpůjček za rok,
- elektronické žádanky/prodlužování výpůjček online,
- vize rozvoje (budoucnosti).

BRZDNÉ SÍLY:

- finanční prostředky,
- prostorové omezení,
- nedostatečné vybavení knihovny (kopírka, málo počítačů).

Shrnutí srovnání knihoven

Ze srovnání celkem jasně vyplývá, že obecně české vysokoškolské knihovny Univerzity Karlovy jsou na tom jak prostorově, tak materiálně mnohem lépe než vysokoškolské knihovny na Univerzitě Komenského na Slovensku. Mají více prostředků pro nákup fondu, více EIZ, nabízejí služby „nad rámec“, atd.

Ovšem mezi řádky by se však dalo vyčíst, že to, co nemají slovenské vysokoškolské knihovny v materiálním vybavení, doženou snahou, pílí a zájmem o práci a zlepšení podmínek v jejich knihovnách.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo popsat, zhodnotit a porovnat knihovny vybraných fakult na Univerzitě Karlově v Praze a Komenského Univerzitě v Bratislavě. I přes prvotní problémy v komunikaci s některými knihovnami si myslím, že nakonec bylo cíle dosaženo a díky spolupráci s ředitelkami vybraných knihoven a jejich pomoci, jsem získala velmi mnoho informací o daných knihovnách a srovnání tak bylo úplné a přínosné.

V určitých ohledech se vysokoškolské knihovny v České a Slovenské republice příliš neliší, je to i díky tomu, že jsme po dlouhou dobu fungovali jako jeden stát a vycházelo se ze společné koncepce. Možná, že za dalších 20 let tomu bude jinak a knihovny se budou ubírat každá jiným směrem.

Pražské knihovny mají mnohem větší knihovní fondy než jejich bratislavské protějšky, je to samozřejmě dáno jejich delší historií či například u knihovny Fakulty tělesné výchovy a sportu tím, že je pokračovatelkou knihovny Českého svazu sokolského. Dalším výrazným plus pražských knihoven je jejich zapojení se do komunikace se svými uživateli v rámci sociální sítě Facebook (až na knihovnu FTVS UK, která naopak v rámci své propagace velmi zaostává). Vůbec postavení knihoven na fakultách Tělovýchovy a sportu je velmi zajímavé, sportovci jsou přece jen více zaměřeni na praxi než na teorii. Je to také dáno tím, že FTVS nevydává příliš mnoho skript pro své studenty.

Na slovenských knihovnách se mi líbí, že mají v rámci Komenského univerzity ucelenou koncepci internetových stránek, se stejným uživatelským rozhraním a grafikou, to si myslím, že na Univerzitě Karlově velmi chybí a bylo by dobré na tom zapracovat.

Celkově porovnání přineslo zajímavé výsledky, dá se říci, že knihovny se neliší v organizační struktuře ani nabídce svých služeb, avšak ty české mají přece jen více finančních prostředků, prostor a materiálního vybavení a další. Ale zase ty slovenské do práce, jak se říká, dávají to srdíčko, protože jinak by to vlastně ani nešlo.

Dá se říci, že celkové srovnání nepotvrdilo hypotézu, že slovenské knihovny na tom budou markantně hůře, nežli ty české a myslím, že s postupem času se budou rozdíly mezi knihovnami nadále zmenšovat.

Velmi zajímavé bylo také analyzování brzdících a hybných sil knihoven pomocí tzv. analýzy silových polí. Obecně se dá říci, že hybnými silami knihoven Univerzity Karlovy (tedy těmi, které posouvají knihovny dál) je propagace knihoven pomocí mnoha kanálů, otevírací doba, rozsáhlé elektronické zdroje pokrývající široké spektrum oborů a prostorové vybavení (jen knihovna FTVS 100% nezapadá do této obecné roviny). Naopak brzdícími silami knihoven Univerzity Karlovy jsou nevhodně umístěné skladové prostory, které jsou špatně přístupné a na Právnické fakultě dokonce umístěny v záplavové zóně.

Sumárně pro knihovny Univerzity Komenského byly definovány tyto hybné síly: zájem a motivace pracovníků, vize do budoucnosti, zrekonstruované prostory knihoven, brzdícími silami naopak jsou menší prostory (hlavně v knihovně FTVŠ), nedostatečná propagace pomocí sociálních sítí a finanční prostředky.

Seznam použité literatury

1. Asociace knihoven vysokých škol České republiky. 2009. *Stanovy zájmového sdružení právnických osob Asociace knihoven vysokých škol České republiky* [online]. 2009 [cit. 2012-05-20]. Dostupné z www: <http://www.akvs.cz/pdf/akvs-standovy-reg-2009-04-17.pdf>
2. Asociace knihoven vysokých škol České republiky. 2012. *Základní informace o asociaci* [online]. c2003-2012 [cit. 2012-05-20] Dostupné z www: <http://www.akvs.cz/o-asociaci/index.html>
3. BUDAYOVÁ, Anna. 2007. *Z historie* [online]. Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 2007 [cit. 2012-06-14]. Dostupné z www: <http://www.flaw.uniba.sk/index.php?id=2453>
4. Česko. 1998. Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (Zákon o vysokých školách). In *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 39. Dostupné z www: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb98111&cd=76&typ=r>.
5. Česko. 2001. Zákon č. 257 ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 98. Dostupné z www: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/Zakon257.htm
6. Český statistický úřad. 2012. *Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2012 [cit. 2012-07-15]. Lidé a společnost. Dostupné z www: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/950049F8F7/\\$File/pvcr.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/950049F8F7/$File/pvcr.pdf)
7. *Dějiny Univerzity Karlovy. I, 1347/48-1622*. 1995. Ivana Čornejová [et al.]. Praha: Univerzita Karlova, 1995 [cit. 2012-07-15]. ISBN 80-7066-968-3.
8. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*, 1998. Jindřich Bečvář [et al.]. Praha: Univerzita Karlova, 1998 [cit. 2012-06-30]. ISBN 80-7184-539-6.
9. *Deväťdesiat rokov právnej vedy a právnického vzdelávania na Slovensku*. 2010. Gabriela Kubičková [editor]. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2010. 119 s. ISBN 978-80-7160-299-6.
10. Europe Direct. 2012. *Evropská dokumentační střediska* [online]. 2012 [cit. 2012-06-11]. Dostupné z www: <http://www.europe-direct.cz/nase-sluzby/evropska-dokumentacni-strediska/>
11. Fakulta tělesné výchovy a sportu. 1999. *Statut Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze* [online]. 1999 [cit. 2012-06-25]. Dostupné z www: <http://www.ftvs.cuni.cz/ud/predpisy/statut.php>

12. Fakulta tělesné výchovy a sportu. [2011]. *Dlouhodobý záměr FTVS UK 2011-2015* [online]. [2011] [cit. 2012-06-25]. Dostupné z www: http://www.ftvs.cuni.cz/ud/smery_2011-2015.pdf
13. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. 2008. *O fakultě* [online]. 2008 [cit. 2012-07-13]. Dostupné z www: <http://ff.cuni.cz/FF-17.html>
14. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. 2009. *Statut Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze* [online]. 2009 [cit. 2012-07-13]. Dostupné z www: http://www.ff.cuni.cz/FF-7351-version1-statut_FFUK_od0509.pdf
15. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. 2011. *Dlouhodobý záměr FF UK na léta 2011-2021* [online]. 2011 [cit. 2012-07-13]. Dostupné z www: http://ff.cuni.cz/FF-122-version1-DZ_2011_2021.pdf
16. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze (Česko). 2012. *Výroční zpráva FF UK za rok 2011* [online]. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2012. Dostupné z www: http://ff.cuni.cz/FF-7307-version1-vyrocka_ffuk_2011_web_def.pdf
17. Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave. 2008. Dlhodobý zámer Filozofickej fakulty UK na roky 2008-2013 [online]. 2008 [cit. 2012-06-11]. Dostupné z www: http://www.fphil.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/fifuk/dokumenty_vnutorne_predpisy/dokumenty/dlhodoby_zamer_FiFUK_2008-2013.pdf
18. Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave. 2009. *História Filozofickej fakulty Univerzity Komenského* [online]. 2009 [cit. 2012-06-11]. Dostupné z www: <http://www.fphil.uniba.sk/index.php?id=5638>
19. FRANTOVÁ, Šárka. 2010. Centrum studijních a informačních služeb Filozofické fakulty UK v Praze. In *Bulletin SKIP 2010/2* [online]. 2010. [cit. 2012-07-17]. Dostupné z www: http://skip.nkp.cz/Bulletin/Bull10_210.htm
20. GONDOVÁ, Daniela. 1999. *Tridsať INFOS-ov*. InfoLIB – portál pre knižničnú a informačnú teóriu a prax [online]. 1999 [cit. 2012-06-16]. Dostupné z www: <http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=649&idf=178&lang=sk>
21. GONDOVÁ, Daniela. 2011. Knižnice na FiF UK. In *90 rokov Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave*. Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Komenského, 2011.
22. GREBEČIOVÁ, Lubica. 2010. Knižnica FTVŠ UK. In *50 rokov Fakulty telesnej výchovy a športu UK*. Bratislava: Fakulta telesnej výchovy a športu UK, 2010. ISBN 978-80-223-2926-2.
23. HOLIENKA, Miroslav. 2011. *Poslanie fakulty Telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave* [online]. Fakulta telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave, 2011 [cit. 2012-06-11]. Dostupné z www: <http://www.fsport.uniba.sk/index.php?id=2974>

24. HOLIENKA, Miroslav. 2012. *Dlhodobý zámer rozvoja FTVŠ UK na roky 2011-2014* [online]. Fakulta telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave, 2012 [cit. 2012-06-11].
Dostupné z www: <http://www.fsport.uniba.sk/index.php?id=2994>
25. InfoLIB. 2011. *INFOS 2011*. InfoLIB – portál pre knižničnú a informačnú teóriu a prax [online]. 2011 [cit. 2012-06-16]. Dostupné z www: <http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=1967&lang=sk>
26. InfoLIB. 2012. *O portáli InfoLib*. InfoLIB – portál pre knižničnú a informačnú teóriu a prax [online]. 2012 [cit. 2012-06-16]. Dostupné z www: <http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=166>
27. JINDRA, Jaroslav. 2008. *Skupinové riešenie problémů – metody vedoucí k rozhodnutí* [online]. 2008 [cit. 2012-07-26]. Dostupné z www: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/2805/skupinove-reseni-problemu-metody-vedouci-k-rozhodnuti.html/>
28. Klub vysokoškolských knihovníků SKIP, 2012. *Zpráva o činnosti Klubu 2011* [online]. 2012 [cit. 2012-05-19].
Dostupné z www: <http://ciks.vse.cz/skip/KVSK/zpravy/>
29. Knihovna Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy (Česko). *Roční výkaz o vysokoškolské knihovně za rok 2011*. 2012.
30. Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (Česko). *Výroční zpráva o činnosti za rok 2010*. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2011
31. Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (Česko). *Zpráva o činnosti za rok 2011*. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2012.
32. Knižnica Fakulty telesnej výchovy a športu UK (Slovensko). *Správa o činnosti za rok 2011*. Bratislava: Knižnica Fakulty telesnej výchovy a športu UK, 2012.
33. Knižnica Právnickej fakulty Univerzity Komenského (Slovensko). *Správa o činnosti knižnice Právnickej fakulty za rok 2011*. 2012.
34. MOUCHOVÁ, Jana. 1998. Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy. In *Právnická fakulta Univerzity Karlovy 1348 – 1998: Jubilejní sborník*. Praha: Právnická fakulta Univerzity Karlovy, 1998. ISBN 80-85889-15-3.
35. Národní knihovna ČR. 2012. *Portál o českých knihovnách* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, c2008-2012 [cit. 2012-05-19]. Systém knihoven ČR. Dostupné z www: <http://www.knihovny.cz/co-to-je-knihovna/system-knihoven-v-cr>

36. Neznámá Praha. 2012. *Budova Filosofické fakulty UK* [online]. 2012 [cit. 2012-07-12]. Dostupné z www: <http://www.neznamapraha.cz/budova-filosoficke-fakulty-uk/>
37. Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách. 2010. *Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách* [online]. 2010 [cit. 2012-06-29]. Dostupné z www: <http://www.ivig.cz/>
38. *Ohlédnutí za padesáti lety aneb od ITVS k FTVS UK*. 2003. Lubomír Dobrý [editor]. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2003 [cit. 2012-30-06]. ISBN 80-86317-27-7.
39. Portál vysokých škol SR. 2012. *Informace o VŠ* [online]. Portál vysokých škol. 2012. [cit. 2012-05-19]. Dostupné z www: <http://www.portalvs.sk/sk/informacie-o-vysokych-skolach>
40. *Právníci na Univerzite Komenského v Bratislave : 85 rokov činnosti Právnickej fakulty (1921 – 2006)*. 2006. Eva Vlková [editor]. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2006. 344 s. ISBN 80-7160-218-3.
41. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. 1999. *Statut Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze* [online]. 1999 [cit. 2012-06-02]. Dostupné z www: http://www.prf.cuni.cz/predpisy/statut_fakulty/statut%20PF.pdf
42. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze*. 2008. Jan Kuklík [editor]. Praha: Havlíček Brain Team, 2008. [cit. 2012-06-02]. ISBN 978-80-87109-09-0.
43. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. 2011. *Dlouhodobý záměr Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze na období 2011-2015* [online]. 2011 [cit. 2012-06-02]. Dostupné z www: <http://www.prf.cuni.cz/deska/index.php>
44. RAMAJZLOVÁ, Barbora. 2002. *Vysokoškolské knihovny – dnes a zítra*. In *Knihovny současnosti 2002*. Sborník z 10. konference, konané ve dnech 24.-26. září 2002 v Seči u Chrudimi. Brno: Sdružení knihoven ČR, 2002. S. 334-339. ISBN 80-86249-18-12.
45. SEMAN, František. 2010. 50 rokov fakulty FTVŠ UK. In *História vzniku fakulty telesnej výchovy a športu*. Bratislava: Fakulta telesnej výchovy a športu UK, 2010. ISBN 978-80-223-2926-2.
46. Slovenská asociácia knižníc. 2011. *Stanovy Slovenskej asociácie knižníc* [online]. Slovenská asociácia knižníc, 2011 [cit. 2012-06-21]. Dostupné z www: <http://www.sakba.sk/?page=stanovy>
47. Slovenská asociácia knižníc. 2012. *Akademické knižnice* [online]. Slovenská asociácia knižníc. 2012. [cit. 2012-05-19]. Dostupné z www: <http://www.sakba.sk/?page=ak>

48. Slovenská pedagogická knižnica. 2012. *Sumárny výkaz o akademickej knižnici za rok 2011* [online]. Bratislava: Slovenská pedagogická knižnica, 2012 [cit. 2012-07-15]. Dostupné z www: <http://www.spgk.sk/?statistika-akademickych-kniznic>
49. Slovensko. 2000. Zákon č. 183/2000 z 12. mája o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej. In *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2000, časťka 79. Dostupné z www: <http://www.zbierka.sk/sk/predpisy/183-2000-z-z.p-5229.pdf>
50. Slovensko. 2002. Zákon č. 131/2002 z 21. februára 2002 o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2002, časťka 58. Dostupné z www: <http://www.zbierka.sk/sk/predpisy/131-2002-z-z.p-6289.pdf>
51. Spolok slovenských knihovníkov. 2009. *Stanovy Spolku slovenských knihovníkov* [online]. Spolok slovenských knihovníkov, 2009 [cit. 2012-06-16]. Dostupné z www: <http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=1237>
52. Spolok slovenských knihovníkov. 2010. *Vyhodnotenie činnosti SSK za rok 2009*. InfoLib – portál pre knižničnú a informačnú teóriu a prax [online]. 2010 [cit. 2012-06-16]. Dostupné z www: <http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=656>
53. Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, 2012. *Historie a poslání SKIP* [online]. c2010-2012 [cit. 2012-05-19]. Dostupné z www: <http://www.skipcr.cz/co-je-skip>
54. Štatistický úrad SR. 2012. *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011* [online]. Bratislava, Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2012 [cit. 2012-07-15]. Dostupné z www: <http://www.scitanie2011.sk/neprehliadnite/publikacie>
55. Univerzita Komenského v Bratislave, Filozofická fakulta (Slovensko). *Výročná správa o činnosti a hospodarení fakulty za rok 2010*. Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Komenského, 2011.
56. Univerzita Komenského v Bratislave, Filozofická fakulta (Slovensko). *Výročná správa o činnosti a hospodarení fakulty za rok 2011*. Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Komenského, 2012.
57. Ústav pro informace ve vzdělávání. 2011. *Statistická ročenka školství 2010/2011 – Výkonové ukazatele : kapitola F* [online]. Ústav pro informace ve vzdělávání. 2011. [cit. 2012-05-19]. Dostupné z www: <http://www.uiv.cz/clanek/730/2122>
58. Ústav pro informace ve vzdělávání. 2011. *Statistická ročenka školství 2010/2011 – Výkonové ukazatele : kapitola L* [online]. Ústav pro informace ve vzdělávání. 2011. [cit. 2012-05-19]. Dostupné z www: <http://www.uiv.cz/clanek/730/2122>

59. WAITOVÁ, Miloslava. *Historie Ústřední tělovýchovné knihovny*
(nepublikovaný článek).

Seznam obrázků

- Obrázek č. 1: Počet vysokých škol v ČR a SR
- Obrázek č. 2: Počet vysokoškolských studentů na 1 obyvatele v ČR a SR
- Obrázek č. 3: Skladba vysokoškolských knihoven v ČR a SR
- Obrázek č. 4: Budova Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
- Obrázek č. 5: Budova Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
- Obrázek č. 6: Budova Fakulty Tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze
- Obrázek č. 7: Budova Právnické fakulty a Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě
- Obrázek č. 8: Budova Fakulty Tělesné výchovy a sportu Univerzity Komenského v Bratislavě
- Obrázek č. 9: Internetové stránky knihovny PrF UK v Praze
- Obrázek č. 10: Prezentace knihovny PrF UK v Praze na Facebooku
- Obrázek č. 11: Knihovna PrF UK Praha
- Obrázek č. 12: Internetové stránky knihovny FF UK v Praze
- Obrázek č. 13: Prezentace knihovny FF UK v Praze na Facebooku
- Obrázek č. 14: Knihovna FF UK Praha
- Obrázek č. 15: Internetové stránky knihovny FTVS UK v Praze
- Obrázek č. 16: Knihovna FTVS UK Praha
- Obrázek č. 17: Internetové stránky knihovny PraF UK Bratislava
- Obrázek č. 18: Knihovna PraF UK Bratislava
- Obrázek č. 19: Služba Objednej si knihovníka v knihovně FiF UK Bratislava
- Obrázek č. 20: Internetové stránky knihovny FiF UK Bratislava
- Obrázek č. 21: Knihovna FiF UK Bratislava
- Obrázek č. 22: Internetové stránky knihovny FTVŠ UK Bratislava
- Obrázek č. 23: Knihovna FTVŠ UK Bratislava

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník

Dobrý den,

ráda bych Vás poprosila o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako příloha k mé diplomové práci, která má název: *Srovnání vysokoškolských knihoven na Karlově univerzitě v Praze a Komenského univerzitě v Bratislavě.*

Děkuji Vám mnohokrát za vyplnění dotazníku.

Bc. Lenka Juračková

lenkajurackova@

777

I. Otázky týkající se uživatelů

1. Jaký je počet čtenářů/uživatelů Vaší knihovny?

2. Kolik uživatelů je registrováno v kategorii:

student

pedagog

zaměstnanec

popř. máte i nějaké další kategorie uživatelů? (např. vědečtí pracovníci/doktorandi)

3. Máte mezi uživateli zástupce následujících speciálních skupin uživatelů?

zahraniční studenti **ano / ne**

zahraniční lektori **ano / ne**

zdravotně postižení **ano / ne**

odborná veřejnost **ano / ne**

II. Otázky týkající se fondu

4. Jak veliký je fond Vaší knihovny?

celkem:

počet skript a učebnic:

počet monografií:

počet periodik:

počet elektronických knih:

5. Jaký typ dokumentů je ze strany Vašich uživatelů nejžádanější?

6. Jakými disponujete prostředky na akvizici na následující typy dokumentů?

(ročně)

elektronických knihy a časopisy:

tištěné knihy a časopisy:

skripta a učebnice:
dalších typy dokumentů:

III. Otázky týkající se EIZ (el. informační zdroje)

7. Jak velké finanční prostředky investujete do EIZ? (ročně)

- a) do nákupu:
- c) do konsorcií:
- d) další:

8. Jste účastníky konsorcií na nákup EIZ. Pokud ano, prosím uveďte jakých.

9. Nabízí Vaše knihovna možnost vzdáleného přístupu k EIZ?

10. Máte k dispozici nástroje pro správu EIZ?

(portály pro přístup k e-časopisům, zdroje unifikovaných MARC záznamů, nástroje pro centralizované vyhledávání tzv: metavyhledavače, aj.)

IV. Otázky týkající se služeb

11. Nabízíte služby pro zahraniční či zdravotně postižené uživatele? Jestliže ano, tak které?

12. Nabízíte nějaké služby informačního vzdělávání pro Vaše uživatele?

V. Otázky týkající se dalšího směřování a rozvoje knihovny

13. Jaké novinky Vaše knihovna připravuje?

14. Jaký je Váš sen, který byste v pozici ředitele/ředitelky knihovny chtěl(a) uskutečnit?

